

Geaflecht

Geaflecht
natuurvereniging

Geaflecht verschijnt viermaal
per jaar en is een uitgave van
Natuurvereniging Geaflecht.

www.geaflecht.nl

NOTARIS
KANTOOR

de **Anna**
ries

ZONNEDAUW 4
9202 PA DRACHTEN
T 0512 - 303 403
INFO@WAARVANAKTE.NL

WWW.WAARVANAKTE.NL

K A P S A L O N

Artistique

0513 - 46 29 65

GORREDIJK

sikkeboonstra
FIETSSPECIALIST

Hoofdstraat 4, 8401 BZ Gorredijk, 0513 856 716
www.sikkeboonstra.nl

Tuin
dorado

het voordeel van groen

Drachten · Gorredijk · Wolvega

meer als 100 jaar

mannenmode
BELLINGA

Hoofdstraat 57 Gorredijk 0513-461424

tekenbureau

Bijlsma

makelaardij

Bijlsma

Voor al uw taxaties, verkopen, aankopen, bouwkundig tekenwerk
B.F. Bijlsma, Brouwerswal 12 te Gorredijk, telefoon 0513 - 466740

Café **Salento**
30 jaar

Het koffieconcept van Overwijk
Koffiesystemen. Meer weten?
Kijk op www.cafesalento.nl.

Bezoekadres: Tolhûsleane 15, Gorredijk

ERVAREN SCHILDERS
VOOR VAKKUNDIG
SCHILDERWERK

r. bethlehem
SCHILDERSBEDRIJF

TEL. 0513-462016

WWW.BETHLEHEMSCHILDERS.NL

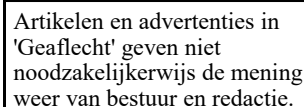
EP: Van der Molen

ElectronicPartner

Onze **service**
maakt het
verschil

Beeld & Geluid - Telecom - Multimedia - Wassen & Drogen - Koelen & Vriezen
Huishoudelijke apparatuur - Inbouwapparatuur - Satelliet - Eigen technische dienst

Hoofdstraat 52 - 8401 CB Gorredijk - Telefoon: (0513) 46 20 65

Bij de voorplaat: De winnaar van de fotowedstrijd en de drie eervolle vermeldingen. Meer hierover op blz. 11

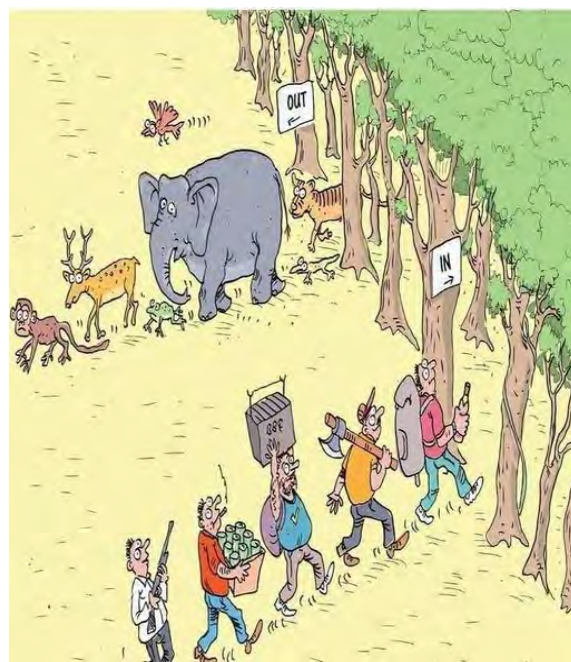
Inhoud Geaflecht nr.2 juni 2024

Adressenlijst	1
Verenigingsnieuws	3
Onze inbreng over de Lelylijn	3
Lelieteeelt: niet meer in Opsterland?	3
Leden vergadering op 6 maart 2024	4
Werkgroep bermmonitoring Opsterland	5
Activiteiten agenda	6
Terugblikken op...	7
Jaarverslag 2023 It Eibertshiem te Earnewâld	14
Terugblikken op...	10
De ijsvogel	15
De verrassende verschijning en snelle teloorgang van het koraalrode rosaliëntje	16
Herpeto fauna op Samos (deel 2)	18
Natuur en recht	21
Natuur dicht bij huis	22
Waarnemingen	24
Natuerferiening Bakkefean e.o.	25
Natoer Nijs over mei 2024	25

Redactioneel

We leven in meer dan een opzicht in een kabaal maatschappij. Wie geen lawaai maakt bestaat niet. Vrij naar een bekende filosoof: "ik maak herrie dus ik besta". Iedereen wordt graag gehoord en gezien en dat valt niet altijd mee tussen 18 miljoen mededingers. We zitten met zijn 18 miljoen opgepropt op een klein stukje aarde genaamd Nederland. Zie je dan maar eens te onderscheiden. Samen met de doorgeschoten individualistische maatschappij waar jouw persoonlijke vrijheid boven die van een ander wordt gesteld. "Ik heb evenveel recht op herrie dan jij op rust...". Wie regelmatig in de natuur wandelt zal dit ongetwijfeld ervaren: schreeuwende mountainbikers, crossmotoren, loslopende honden, hangplekken voor jongeren midden in de natuur, binnendringen in kwetsbare gebieden, grote (illegale) evenementen. Noem het allemaal maar op.

Dergelijk asociaal gedrag ondermijnt niet alleen de natuurbeleving voor anderen, maar brengt ook de gezondheid van ecosystemen in gevaar. Herrie in de natuur door menselijke activiteiten heeft ernstige gevolgen voor zowel de fauna als de flora. Bewustwording en naleving van regels zijn cruciaal om de natuur te beschermen en te behouden voor toekomstige generaties. Kom daar tegenwoordig maar eens mee aan.

Desondanks hoopt de redactie dat u de rust zult vinden om ook deze uitgave van ons verenigingsblad Geaflecht weer aandachtig en ongestoord te kunnen lezen.

Verenigingsnieuws

Onze inbreng over de Lelylijn

In de gemeenteraad van 9 april werd over de Lelylijn gesproken. Geaflecht greep de kans om haar opvattingen over de Lelylijn te uiten door in te spreken.

Wij betoogden dat uitbreiding en versterking van het openbaar vervoer belangrijk is om zo de mobiliteit te verduurzamen. Voor echt duurzaam beleid is het echter beter dat de vervoersbehoefte wordt afgeremd in plaats van gestimuleerd. Desalniettemin: investeren in goede treinverbindingen is in beginsel een goede zaak.

De Lelylijn betekent echter doorkruising van het waardevolle en beschermde Natura 2000 gebied 'Van Oordt's Mersken'. Een spoorlijn is voor ons alleen bespreekbaar als het verlies van natuurwaarde ruimschoots en van tevoren gecompenseerd wordt en de nieuwe treinverbinding voldoende maatschappelijk nut oplevert.

Wij hebben echter grote twijfels of aan deze voorwaarden zal kunnen worden voldaan. Natuurverlies compenseren kan alleen door beslag te leggen op landbouwgrond. Maar daar lijkt tegenwoordig een taboe op te rusten, want dat zou ten koste gaan van voedselproductie en boeren. Dit taboe is trouwens onterecht. Natuurlijk, voedsel produceren is belangrijk, maar het gaat er wel om wat en hoe je produceert. Of dat ecologisch én economisch duurzaam gebeurt. Bovendien, Nederland produceert eerder te veel dan te weinig voedsel.

De plannen voor de Lelylijn bevatten ook verdubbeling van het aantal inwoners van Drachten en een verdrievoudiging van Heerenveen. Het gevolg is; meer drukte, meer levendigheid en meer voorzieningen, maar wij vinden juist rust en ruimte waardevol. Daarnaast levert de Lelylijn (Amsterdam-Groningen) slechts een bescheiden winst op qua bereikbaarheid. Verbindingen met Utrecht, Eindhoven, Rotterdam, Zwolle of Arnhem schieten er niets mee op. Daarvoor zou aanpassing van het knelpunt Meppel - Zwolle nodig zijn.

Gezien de twijfels over natuurcompensatie en een betere bereikbaarheid van het Noorden ziet Geaflecht meer heil in investeringen in het spoortraject Leeuwarden - Meppel - Zwolle en in het regionale busvervoer.

In mei besloot het college van B en W met instemming van bijna de gehele raad zich te conformeren aan de positieve reactie van de overige zes Friese gemeenten en provincie. De Friese bestuurders zien kansen voor versterking van de economische structuur, de bereikbaarheid en de leefbaarheid in het Noorden. Ze vragen wel specifiek aandacht voor de ruimtelijke inpassing van de mogelijke spoorverbinding, waarbij de Opsterlandse natuurgebieden Van Oordt's Mersken en de bossen van Beetsterzwaag specifiek zijn

Lelieteel: niet meer in Opsterland?

Vindt u lelies mooie bloemen? Sier er gerust uw tuin mee – en wip er desnoods een tegel voor om deze in te leveren bij Tuindorado in Gorredijk of Visser Plant in Lippenduinen.

Maar over het telen van lelies op landbouwgrond maakt Geaflecht zich al jaren zorgen. Het gebruik van chemische middelen per hectare is nergens zo hoog als bij deze teelt. Dit is funest voor de natuur, de biodiversiteit en het milieu. Verder is er een groot, onaanvaardbaar risico dat de gezondheid van mensen wordt geschaad. Lelieteel raakt dan ook steeds meer in opspraak. Her en der in den lande komen bewoners in verzet. Zij voelen zich bedreigd en willen een gezond woonklimaat. Wij brachten de gevaren onder de aandacht van de gemeente, maar dit leverde aanvankelijk weinig op. Lelieteel is in het bestemmingsplan Buitengebied verboden en er zijn bij ons ook geen percelen met die teelt bekend, luidde het geruststellende antwoord. Toen we er later, samen met Natuerferiening Bakkefean, Werkgroep Skjin Fryslân en Bijenbrigade Beetsterzwaag op wezen dat er wel degelijk lelieteelt in Opsterland aanwezig was, kregen we te horen dat er in

het gemeentehuis werd betwijfeld of lelieteelt een vorm van sierteelt is.

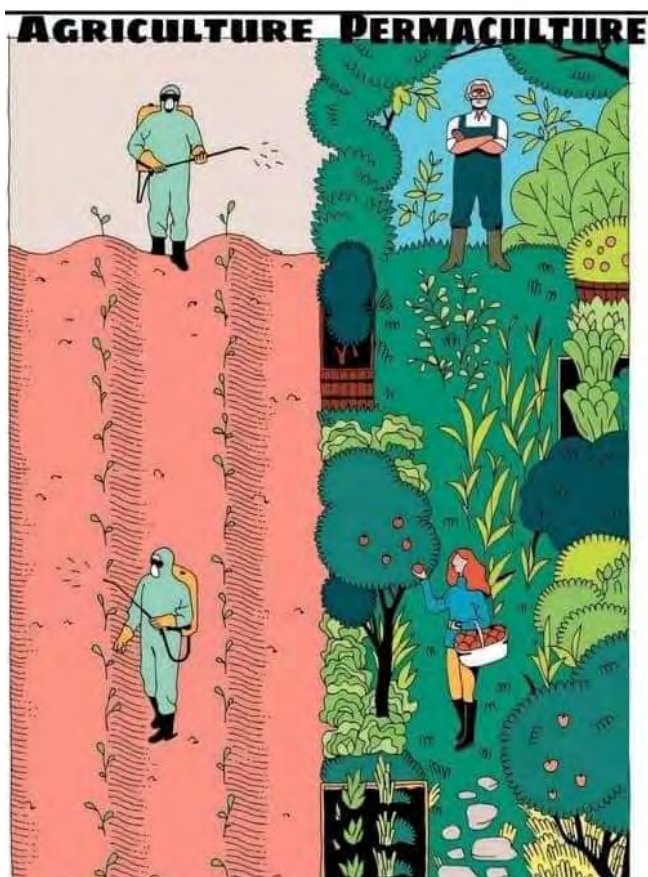
Woordenboek en jurisprudentie deden ons concluderen dat dit wel degelijk het geval is. In brieven aan burgemeester en wethouders en de gemeenteraad drongen Geaflecht, Natuerferiening Bakkefean, Werkgroep Skjin Fryslân en Bijenbrigade Beetsterzwaag er dan ook op aan om de illegale teelt niet langer door de vingers te zien. Wij hoopten daarmee op tijd te zijn om een nieuwe oogst-cyclus te voorkomen: in het voorjaar gaan de bollen namelijk de grond in.

Tot onze vreugde honoreerden burgemeester en wethouders ons verzoek. Het college was zelfs al begonnen om actief en effectief toe te zien op de naleving van het, al bijna tien jaar geldende, teeltverbod. Wel wil de gemeenteraad nog over lelieteelt van gedachten wisselen. De fracties van CDA en VVD, die in een raadsvergadering voor het belang van de lelieteler opkwamen, vroegen hierom.

Is het nu afgelopen met het telen lelies in het Opsterlandse landbouwgebied? Dit zal allereerst afhangen van de volgzzaamheid van de teeltbedrijven en de kracht en effectiviteit van de handhavingsmethodiek van de gemeente. Laten we in elk geval niet te vroeg juichen. Begin mei ontdekten we lelieteelt op een uitgestrekt perceel in Hemrik, op de hoek van de Poasen en de Bûtewei. We hebben dit (volgens afspraak) gemeld bij de gemeente, die vlot antwoordde dat “tegen de specifieke teler inmiddels een handhavingstraject in werking is gesteld met als doel het gebruik te beëindigen en beëindigd te houden.” Op 26 mei bleek de bestuurlijke actie nog niet te hebben geholpen: de machine sproeide er uit haar lange armen toen weer “gewoon” op los

Wij blijven de ontwikkelingen volgen. Inmiddels heeft de teler bij de gemeente bezwaar ingediend. Mogelijk is dit het begin van een langdurige procedure, die kan eindigen met een rechterlijke uitspraak. Op de website van Geaflecht houden we u op de hoogte.

Mocht u een lieleveld ontdekken, stel de gemeente dan op de hoogte en meld het ook aan een van onze bestuursleden.

Ledenvergadering op 6 maart 2024

De jaarlijkse ledenvergadering werd op 6 maart gehouden in De Skâns Cultuur en Sport te Gorredijk. Op de agenda stonden zoals gewoonlijk huishoudelijke onderwerpen. Romke Oosterbaan, die de bijeenkomst voorzat, stond stil bij het vertrek van Jet Hofstra uit het bestuur. Hij sprak waardering uit voor haar inzet als voorzitter en noemde het verheugend dat zij volop actief blijft, als lid van de Activiteitencommissie en de redactie van het verenigingsblad, en als beheerder van de website. De leden benoemden vervolgens Gelbrigje Visser bij acclamatie als lid van het bestuur. Hiermee is de honger naar nieuwe bestuursleden overigens nog niet gestild. In dit verband sprak Romke Oosterbaan zijn zorg uit over de vergrijzing van het ledenbestand en het bestuur. We willen graag een vitale vereniging blijven!

Het inhoudelijk en het financieel jaarverslag 2023 werden ongewijzigd vastgesteld. De controle-commissie bevond de boekhouding van de vereniging in orde en de vergadering verleende kwijting aan het bestuur. Harm van der Duim volgde in de controlecommissie Wieberen Pool op, die dank ontving voor de nauwgezette vervulling van zijn taak.

Direct na afloop van de vergadering volgde een lezing van Karin Akkerman. Zij gaf een systematische inzicht in de wereld van de wilde bijen en hommels, die voor de bestuiving van vele planten, ook voedselgewassen voor de mens, onmisbaar zijn maar sterk in aantal en verscheidenheid afnemen. Ze pleitte voor behoud en verbetering van de natuur en biodiversiteit op het onmisbare fundament van een sterke insectenstand. De voorzitter bedankte haar voor haar boeiende, leerzame en geestige uiteenzetting.

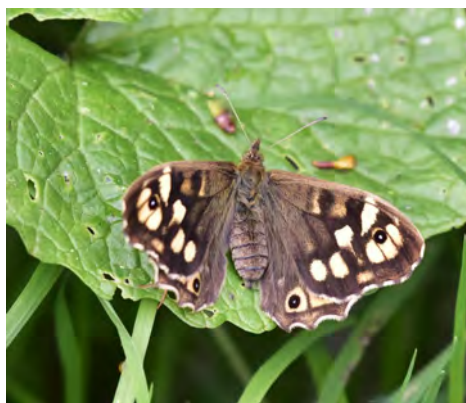

Periodiek overleg met burgemeester en wethouders van Opsterland. Een of twee keer per jaar bespreken we met burgemeester en wethouders van Opsterland, doorgaans vertegenwoordigd door wethouder Durk Durksz, actualiteiten op het gebied van natuur, milieu, landschap en duurzaamheid. Zo kwam onlangs naar voren dat de gemeente de uitvoering van haar beleid en het bereiken van haar doelstellingen goeddeels overlaat aan de verenigingen voor Plaatselijk Belang. Ook over de - milieubelastende en natuur en gezondheid bedreigende - teelt van lelies spraken we. De wethouder zag geen mogelijkheden hiertegen op te treden. Intussen is het college tot een ander inzicht gekomen (zie hiervoor).

Bouwen met natuurlijke, minder milieubelastende stoffen kwam eveneens ter sprake. Hiervoor heeft de gemeente (nog?) geen beleid gevormd. De toepassing van "biobased" materiaal zou volgens de wethouder trouwens te duur zijn. Voor het onderhoud van de bermen heeft het college het contract met een bedrijf verlengd zonder iets vast te leggen over een ecologisch betere wijze van maaien. Deze aap kwam uit de mouw na de eerdere toezegging aan de natuurverenigingen dat het maaibeheer in de nieuwe contractperiode 2024-2025 zou worden geoptimaliseerd in het licht van het gemeentelijk beleid om de biodiversiteit te bevorderen.

Werkgroep bermmonitoring Opsterland

Deze groep van ongeveer twaalf vrijwilligers inventariseert sinds vorig jaar de vegetatie (planten) in tien wegbermen in west- en oost-Opsterland. Het doel van dit langjarige project is om de ontwikkeling van de vegetatie op systematische wijze te volgen in samenhang met verbeterd ecologisch beheer (vooral: maaien). De werkgroep heeft onlangs als start van het nieuwe monitoringseizoen een veldoefening gehouden onder leiding van plantenkenner bij uitstel Frank van Gessele. De resultaten van de inventarisaties kunt u vinden op de landelijke website www.verspreidingsatlas.nl. De werkgroep vervult met de monitoring een gemeentelijke taak. Voor een goed samenspel met de gemeente zijn overleg en afspraken, zoals over het beheer van de bermen, noodzakelijk. Dat hier nog wel eens iets aan schort, is hierboven al signaleerd. Wilt (ook) u graag een fijnere woonomgeving?

Het park de Groene

Long in Gorredijk is op initiatief van omwonenden en Geaflecht door de aanleg van paden en aanplant van bomen en struiken een fijner en mooie verblijfsgebied geworden. Dit is een goed voorbeeld van samenwerking met de gemeente in het gezamenlijke streven om de woon- en leefomgeving voor mens, dier en plant te verbeteren. In heel eenvoudige vorm is ook de maai-mij-niet actie (zie op onze website) hiervan een voorbeeld. De gemeente moedigt dit samenspel aan. Voor iedereen die een wens heeft voor haar of zijn woonomgeving staat er een formulier op de website (www.opsterland.nl/initiatief-in-de-openbare-ruimte). U kunt dit invullen en insturen. Vervolgens neemt de gemeente contact met u op. Vraag een van onze bestuursleden desgewenst om te helpen met het invullen van het formulier. En als u een formulier indient, horen wij dit graag!

Overzicht datums bestuursvergaderingen en verschijnen Geaflecht 2024

Wij willen u in de gelegenheid stellen onderwerpen in te brengen voor de bestuursvergaderingen en kopij aan te leveren voor de Geaflecht. Hieronder vindt u de data, waarbij wij u verzoeken uiterlijk enkele dagen van te voren uw agendapunt voor de bestuursvergadering in te leveren.

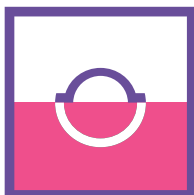
Bestuursvergaderingen 2024: Inleverdatum kopij Geaflecht 2024: Uitkomen Geaflecht 2024:

Woensdag	16 augustus	15 augustus	15 september
Woensdag	13 september	15 november	15 december
Woensdag	18 oktober		
Woensdag	15 november		
Woensdag	13 december		

autobedrijf
Jaap De Vries BV
Opel occasions Gorredijk

Stationsweg 85 • 8401 DM Gorredijk
Telefoon: (0513) 462103
opelaanbod.nl

Als tijdelijk manager help ik
bedrijven lastige problemen
definitief op te lossen

Rob van Betuw
Gorredijk
rob@brugnaardehorizon.nl
www.brugnaardehorizon.nl

**BRUG NAAR
DE HORIZON**

 faberwineworld
La Ruta del Vino
Lippenhuizen

DRUKKERIJ & COPYSHOP
Lageveen 100 JAAR

4 Generaties Lageveen

Het is 1924 wanneer oerpake Age Lageveen
de drukkerij in het centrum van Gorredijk
overneemt van de familie Kiemstra.

Anno 2024 staat de drukkerij nog steeds
in het centrum van Gorredijk.

En verzorgen wij nog steeds
druk- en printwerk voor zowel bedrijven
als particulieren.

- Offset drukken
- Digitaal drukken
- Grafische vormgeving
- Trouw, rouw- en
geboortekaarten
- Groot formaat

Lijnbaan 5 • 8401 VL Gorredijk
0513 - 463 863 • info@drukkerijlageveen.nl
www.drukkerijlageveen.nl

Jan Koppert
INSTALLATIEBEDRIJF

Tolhusleane 15 - Terwispel
T. 0513-463413 / 06 23281521

info@koppertinstallatie.nl
www.koppertinstallatie.nl

kapsalon
IDA DE VOS

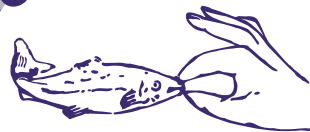
de Vos

0513 461475
www.idadevos.nl

KOTA RADJA
BEETSTERZWAAG

Hoofdstraat 39, Beetsterzwaag
0512 38 22 24 www.kotaradja.nl

het neusje van

de zalm
uw visspecialist

Marktplaats - Gorredijk
Telefoon: 06 294 63 696

ÚS HOEKJE

Spijkerbroeken & meer

Sinds 1980
HOOFDSTRAAT 55, GORREDIJK

Activiteitenagenda

Noteer deze data alvast in uw agenda

Excursie Biodiversum Peter de Boer

Vele mensen hebben de mond vol over de achteruitgang van de biodiversiteit in het Nederland van anno 2024. Toch zijn veel gebieden geschikt om omgevormd te worden tot een gebied met een veel hogere ecologische waarde dan de bekende strakke grasmatten of versteende terrassen. Gebieden met een hoge ecologische waarde hoeven zeker niet allemaal grote aaneengesloten natuurgebieden te zijn. Ons land zit namelijk vol met allerlei randjes en overhoekjes die zich uitstekend lenen om tot een Biodiversum of “ecologisch paradijs” omgevormd te worden.

Geschikte gebieden zijn zowel de (kleine) tuin bij een particulier, de overhoekjes in een dorpswijk of de niet-bebouwde of verharde delen van een bedrijventerrein.

De volgende vraag is dan vaak: “Ja, maar hoe leg je dan zo’n Biodiversum dan aan?”.

Peter de Boer, misschien beter bekend als de libellenman, is iemand die daarvoor bij hem thuis, als voorbeeldproject, een gebied van circa 1 hectare heeft omgevormd tot zo’n Biodiversum.

Als ecooloog die al 40 jaar praktisch bezig was zelfs hij enorm verrast hoe snel de natuur kan reageren als er aan bepaalde basisvoorwaarden wordt voldaan. Zo wisten de zeldzame Gevlekte witsnuitlibel en Grote gerande oeverspin (de grootste spin van Nederland) zijn poelen reeds te vinden.

Peter wil graag zo breed mogelijk tonen wat er in de praktijk mogelijk is om zelf de natuurwaarde van de eigen leefomgeving te verhogen. Daarom heeft hij ons uitgenodigd om zijn voorbeeldproject bij hem thuis te komen bekijken.

Wel wil Peter graag minimaal 20 deelnemers om zijn project breed onder de aandacht te kunnen brengen.

Excursiedeelname dient zich wel van te voren aan te melden. Na aanmelding wordt ook de exacte locatie bekend gemaakt.

Aanmelden kan per e-mail bij Wietze van der Meulen (info@dutraco.frl) of 06-51559832 (telefonisch of WhatsApp).

Locatie	Erf van Peter de Boer, exacte locatie volgt na opgave
Datum	zaterdag 14 september
Vertrek	Gorredijk 09:30 uur (De Skâns)
Aanvang excursie	10:00 uur
Kosten	leden gratis, niet leden 5 euro

Vogels tellen met Natuurvereniging Geaflecht en vogelringstation Menork

Op zaterdag 5 oktober kunt u samen met deskundige leden van vogelringstation Menork en Natuurvereniging Geaflecht vogels waarnemen en tellen. U doet dit dan samen met meer dan 100 andere vogelwerkgroepen verspreid over ons land. In totaal tellen zij op ongeveer 150 verschillende plaatsen in Nederland zoveel mogelijk vogels.

Daarnaast zullen er ter plaatse ook trekvogels geringd zullen worden door vogelringstation Menork, als de weersomstandigheden daarvoor geschikt zijn. Een bijzondere gelegenheid om trekvogels eens van dichtbij te kunnen zien.

Meer informatie kunt u vinden op onze website Geaflecht.nl onder het menu “activiteiten”.

Locatie: Venebuurt bij Terwispel (voor een omschrijving met kaart van de locatie zie: geaflecht.nl)
Datum: Zaterdagmorgen 5 oktober 2024
Kosten: Geen kosten

Paddenstoelenexcursie op 13 oktober 2024

Ook nu weer vindt onze traditionele paddenstoelexcursie plaats in oktober. Plaats en tijd zijn nog niet bekend. Meer informatie kunt u in het septembernummer van Geaflecht vinden.

Slang in de hoop, hoop voor de slang!

Op donderdag 21 november verzorgt Tariq Stark (RAVON) een lezing over de ringslang en hoe de mens deze mooie, ongevaarlijke slang door middel van broeihopen een steuntje in de rug kan bieden.

De focus van Tariq's verhaal ligt op de ringslang in het Nederlandse landschap, de innige band tussen mens en ringslang door de geschiedenis heen. Ringslangen leggen hun eieren in warme en vochtige omstandigheden, wat broeihopen ideaal maakt. De warmte die wordt gegenereerd door de compostering van organisch materiaal binnen de hoop zorgt voor een stabiele en geschikte temperatuur voor de ontwikkeling van de eieren.

Broeihopen zijn dus van vitaal belang voor de voortplanting en overleving van ringslangen. Ze bieden de noodzakelijke warmte, vochtigheid en bescherming voor de eieren, wat cruciaal is voor de succesvolle ontwikkeling van de jongen.

Locatie: De Daaier (voltawerk), Stationsweg 76, Gorredijk
Datum: Donderdag 21 november 2024
Tijd: 20:00 uur
Kosten: Leden gratis, niet leden 4 euro

Terugblik-

Verslag lezing biodiversiteit door vader en dochter Ter Voort op 17 maart 2024

Op deze avond presenteerden vader (Timo) en dochter (Sigrid) ter Voort een interessant verhaal over biodiversiteit en pesticiden.

De insteek van senior - die als extern medewerker is verbonden aan de Friese Milieu Federatie (FMF) en onder daarbij onder andere de communicatie tussen overheid, groene organisatie en de burger voor zijn rekening neemt - was vooral hoe een individu zelf inhoud kan geven aan het verhogen van de biodiversiteit in zijn eigen omgeving. Op zich is dat wel een verfrissende insteek want we kunnen als individu (terecht) makkelijk kritiek hebben op allerlei zaken die mis gaan op het gebied van de biodiversiteit maar wat kunnen wij nu zelf doen?

Het is daarbij o.a. van belang dat we goed weten wat biodiversiteit in de kern is. Simpel gesteld is het de optelsom van de aanwezige flora en fauna in een bepaald gebied. De aard van het gebied bepaalt daarbij ook sterk of die biodiversiteit groot of klein is en/of groot of klein kan zijn. Zo kunnen unieke biotopen weinig variatie laten zien in het aantal soorten dat er voor komt. Denk bijvoorbeeld aan een stuifzand. De soorten die daar voorkomen zijn echter vaak wel weer uniek. Biodiversiteit is daarmee wel een begrip waar met "beleid" mee omgegaan dient te worden. "Meer biodiversiteit" betekent niet per definitie "beter" daar juist kritische soorten vaak specifieke eisen aan hun leefomgeving stellen.

Veel soorten zijn de afgelopen tientallen jaren onder druk komen te staan doordat de variantie van hun leef-

gebied is afgenomen; een divers en vitaal leefgebied is omgevormd in een monocultuur. Daardoor zijn soorten als bijvoorbeeld weidevogels of dagvlinders sterk afgenomen. Monoculturen als eikenlanen kunnen voor een sommige soorten als de Eikenprocessierups juist weer uitstekende mogelijkheden bieden om te floreren. Door de regelmatige afstand tussen de bomen kan op elke stam de zon schijnen en het blad geeft de rupsen volop te eten.

Het is ook niet zo dat alle soorten zijn afgenomen. Soorten als de Ooievaar, Krakeend of Boomklever doen het juist uitstekend. Als we echter naar alle soorten kijken, zien we wel degelijk een teruggang in het aantal soorten en het aantal individuen per soort.

De mate van varianties of overgangen in een bepaald gebied bepaalt daarbij sterk de mogelijkheden om voor plant of dier die omstandigheden te scheppen waaronder de soort kan floreren. Het milieu van stad en dorp waar de meeste mensen toch wonen, biedt daarvoor ook volop kansen.

Een veel uitgebreidere lijst met tips is o.a. te vinden op: www.biodiversiteit.frl

Na de pauze richtte de presentatie van Sigrid ter Voort, die tegenwoordig als projectmedewerker ook aan de FMF is verbonden, zich met name op hoe we het gebruik van pesticiden als burger kunnen verminderen. Opvallend in haar verhaal was o.a. mierenlokdoosjes soms op zo'n grote schaal worden gebruikt dat het giftig bestanddeel in vrij hoge concentraties in het oppervlaktewater kan worden vastgesteld.

Angst is bij het gebruik van pesticiden vaak een grote drijfveer. De big-4 van wat bestreden moet worden bestaat daarbij uit: onkruid, bladluizen, slakken mieren

Wil je bepaalde soorten toch bestrijden, kijk dan eens bij de producten die op de "groene klimaatpleinen" van veel tuincentra tegenwoordig verkocht worden. Die producten bieden vaak de mogelijkheid om met veel minder agressieve producten toch goed resultaten te bereiken. Ook meer onschuldig ogende stoffen als natuurazijn of zout tegen bijvoorbeeld algen op het terras zijn vaak niet bepaald onschadelijk daar ook deze stoffen milieuvreemd en agressief zijn.

Om het grote scala aan mogelijkheden aan te geven dat er is om gifvrij te werken en daarmee de biodiversiteit ook te vergroten hebben Sigrid en haar collega's een mooie website in het even geroepen; www.doehetanders.frl.

Dat was ook de kern van haar verhaal. Kijk waar het misgaat, bekijk hoe het anders of beter kan en laat je daarbij door mensen adviseren die daar reeds over nagedacht hebben en informatie hebben verzameld om je te adviseren hoe zaken anders en beter kunnen.

Wietze van der Meulen, 27.03.2024

Verslag excursie Noarderleech 7 april 2024

Met twee auto's en 7 personen rijden we van de Skâns naar het Kweldercentrum bij Hallum. (info centrum van het Fryske Gea). Aangekomen aldaar, treffen we 'de vroege vogels' van onze 'Geaflecht familie'.

Het centrum

Binnen het centrum worden we hartelijk welkom geheten door de twee gidsen die ons vandaag rond gaan leiden. Het centrum is onbemand, en wordt 's morgens om 9 uur geopend en 's avonds om 5 uur gesloten. Binnen zijn WC's, een gezellige zithoek met muntautomaat voor een kop koffie of thee. Verder heeft het een sobere aankleding, opgepimpt met opgezette meeuwen, hangend aan touwtjes van het plafond, en geschilderde taferelen betreffende het wadden landschap.

Op een rij tafels staan, voor het educatieve doel, potjes met bloemen, eieren en dergelijke. Zet je zo'n potje op een verlichte schijf, dan verschijnt de naam van de inhoud op een scherm.

Naar buiten

Na een verhaal van de gidsen over het centrum en het Fryske Gea, nemen ze ons mee naar buiten de dijk op (de waker) en via het toegangshek met veerooster de kwelder op. Er wordt nog gewezen op het nummer op de hekkenpaal, onthoud dit nummer, mocht je dan tijdens omzwervingen verdwalen, dan

kan een ieder die daar bekend is je weer terug loodsen. Alle toegangshekken hebben een nummer. De gidsen doen tijdens de tocht hun verhaal, maar zijn door de harde wind niet voor iedereen goed te volgen. Het is broedseizoen en dus is de toegang beperkt tot de paden die gemarkeerd zijn door palen met een gele band. Buiten het broedseizoen is de kwelder vrij te betreden.

Verhalen uit het gebied

Het eerste deel van het pad is een in de oorlog bestraat weggetje, aangelegd met Duitse klinkers die met een rondje gemerkt zijn. Dit weggetje werd gebruikt om naar een observatie post te komen, vanwaar de resultaten van de door de 'Luftwaffe' afgeworpen oefenbommen op doelen te zien was. Eén van de piloten heeft, door een foute manoeuvre, zichzelf meters diep de wadbodem ingeboord. Dit jaar wordt geprobeerd hem weer op te graven. Rechts van het weggetje wordt ons gewezen op de 'dobbe', waar destijds bij een onverwachte overstroming een grote kudde paarden hun toevlucht hebben gezocht. De redding van hen door middel van ruiters te paard, is destijds op TV getoond. Ik veronderstelde altijd dat een dobbe een kuil gevuld met water was zoals bij ons bv de pingo's. Maar hier is het een verhoging. (met in het centrum een dobbe ?) Voor het drinken van het vee zijn op de kwelder, op regelde afstand van elkaar, betonnen drinkbakken aangelegd die aangesloten zijn op het leidingwater.

Wat hebben we gezien?

Ondertussen zien we grote groepen brandganzen (pauwguozzen) met daar tussen enkele rotganzen (rotgoes). Daarnaast ook kieviten, scholeksters, grutto's en als toetje de leeuweriken. We treffen verder op de route een 'vogelkijkhut', deze is o.a. aangelegd met een cortensstaal wand, voorzien van kijk-sleuven. We hebben uitzicht op een aangelegd eilandje met schelpen, om broedgelegenheid te geven aan kluut, scholekster, visdief enz. Helaas op dit moment geen van allen te zien. Tijdens de excursie wordt ons van alles verteld over de dynamiek van het wad, de slenken, de vegetatie, hoe belangrijk het eb en vloed gebeuren is voor de trekvogels op hun tocht van het noorden naar overwinteringsgebieden, de stijging van de zeespiegel, de daling van het vaste land en de daarbij optredende verzilting van het bouwland. Terug bij het centrum van het Fryske Gea, worden de gidsen elk een 'pûde' met BIO producten aangeboden als dank voor hun vrijwillige inzet om ons van een uniek gebied te hebben doen genieten. Onder het genot van een deel van een chocolade paashaas (bedankt Gelbrigje), gaan we tevreden weer huiswaarts.

Mei freunlike groet,
Harm van der Duim

Vlotten visdiefjes plaatsen 13 april 2024

Op deze zaterdag was er geen voetballen en zodoende een balletje bij mijn zoon Sjouke opgegooid of hij ook mee wou om visdiefjesvlotten te plaatsen. Nou, dat leek hem wel wat.

Na de auto geparkeerd te hebben bij het gemaaltje aan Kolderveen in Terwispel-noord, liepen we zodoende rond tienend met 2 schoppen naar de onder water gezette Bouwespolder. Als snel hoorden we een bijzonder ratelend geluid. Dit bleek de roep van het mannetje van de Zomertaling te zijn. Helaas vloog hij vervolgens verstoord met zijn vrouwtje op maar voor ons kon de dag al bijna niet meer stuk. Een honderd meter verderop de volgende verrassing; een zingende Nachtegaal. Niet voluit maar nog goed te herkennen. Ook de Blauwborst deed nog zijn best dus we kregen zeker een hartelijk welkom van onze gevleugelde vrienden om dat zo maar te zeggen.

Na bij het water aangekomen te zijn, stonden Oebele, Tjeerd, Harm en Wiebren ons al op te wachten. Even later volgende Romke. Voor de vlotten geplaatst konden worden stond ons nog wel een klusje te wachten. Er stonden nog 2 bigbags met schelpen klaar om als toplaag op de vlotten te dienen. Dit om voor de visdiefjes toch een meer natuurlijke broedbiotoop te creëren.

Met de schop werden de emmers met schelpen gevuld en de emmers werden vervolgens overhandig aan de "vlottenmannen" Oebele en Tjeerd die ze op de 3 vlotten leegstortten. Het leek wel aangenomen werk, zo hard werd er gewerkt. Zodoende waren van de bigbags na een uurtje

alleen nog maar 2 lege zakken over en resteerde er nog maar 1 klusje; het plaatsen en verankeren van de vlotten op de juiste plek.

Dat klusje bleek toch nog een behoorlijk tijdrovende klus te zijn. We beschikten namelijk maar over 1 klein bootje en het waaide behoorlijk. Zodoende werd vlot na vlot aan dat bootje vastgebonden en naar de bestemming verplaatst. Dat overvaren ging ook bijzonder. Eerst nog met 1 riem en 1 schop, nadien met 2 schoppen toen ook de 2e riem stuk was. Krachtige roeiers zullen we maar zeggen.

Daar de vlotten nogal veel wind vingen, bleek het handig te zijn om wat op te sturen tegen de wind in om zo toch op de gewenste plek uit te komen.

Sjouke mocht mee als vlotkapitein en kon zodoende alles van dichtbij bekijken. De beste stuurder bleven, zoals gewoonlijk, op de wal achter.

Onder het gehoept van de Roerdomp werden de vlotten vervolgens onderling aan elkaar, aan enkele palen die nog in het water stonden en met beton volgestorte emmers als anker op de gewenste plek gepositioneerd. Na een uurtje werd Sjouke door Tjeerd weer naar de vaste wal overgezet. In dat uurtje op het water had hij hele gesprekken met Harm gehad. Hij had zich prima vermaakt en dat is toch wel bijzonder als je als jongetje van 11 met allemaal 60-plussers op stap gaat. Of de vlotje nu spoedig door de visdiefjes zullen worden gebruikt is nog onzeker. Wel zeker is dat we een leuke en leerzame natuurochtend hadden.

Wietze van der Meulen, 15.04.2024

Verslag excursie naar de Lange Ripen op 4 mei 2024

Ergens in de buurt van Tijnje zou een rijk weidevogelgebied moeten zijn; de Lange Ripen. Het zei me eerlijk gezegd helemaal niets. Skrok en Skrins, Murk Nijdam, de Gouden Boaiem bij Heeg, het Hegewiersterfild bij Kimsward allemaal – voor mij – bekende locaties met nog goede weidepopulaties maar niet direct in de buurt. De Lange Ripen was voor mij volledig “terra incognita”.

Ik was dus erg benieuwd wat we daar zouden kunnen zien.

Na even voor achten bij het 1 e verzamelpunt bij De Skâns gearriveerd te zijn, had ik meteen een déjà-vu-ervaring; een ponymarkt op het parkeerterrein. Dat hadden we al eens eerder beleefd met een Geaflecht-excursie. Hoe vind je elkaar onder die omstandigheden?

De grote hoed van Harm van der Duim bood gelukkig uitkomst (daar was er maar 1 van) en zodoende was rond achten de groep van 5 rond Harm geformeerd om naar Tijnje af te reizen. Nu ben je vanaf Gorredijk in 10 minuten met de auto in Tijnje dus we moesten bij het beginpunt van de excursie nog even 20 minuten wachten op de mensen die rechtstreeks kwamen voor de excursie die voor half negen was ingepland. Het eerste beeld was een betonpad in een weiland met Engels raaigras; niet echt afwijkend van de andere vogelarme steppes rondom ons. Maar na het betonpad afgelopen te hebben, stond onze excursieleider, Klaas Jager, reeds te wachten om ons een erg rijk weidevogelgebied te laten zien.

Dit laag gelegen gebied van ruim honderd hectare was bij de laatste ruilverkaveling, zo’n 40 jaar geleden, fûgeltjêlân geworden en aan SBB toegewezen. Door de lage ligging was er jarenlang sprake van een behoorlijke kwelstroom die mineraalrijk water vanuit het Drents plateau aanvoerde en zo voorkwam dat de bodem verzuurde. Dit in combinatie met ruwe mest en maaien en weiden na het broedseizoen, creëerde optimale omstandigheden voor weidevogels als Grutto en Watersnip.

Scholekster. Foto T Geertsma

De Grutto was dit jaar met circa 80 paar aanwezig. Vorig jaar waren het er 100 en het zijn er ook wel 200 geweest. Voor de Watersnip is het met tientallen paren één van de beste broedgebieden van heel Nederland! Een uniek stukje Opsterland dus. Door de diepontwatering van de gebieden rondom de Lange Ripen, ligt de omgeving tegenwoordig echter niet meer hoger maar eerder lager dan het reservaat. Daardoor wordt de kwelstroom zwakker en wordt de bodemkwaliteit aangetast. Dit is een serieuze bedreiging voor de weidevogels. Ook predatie is een probleem. Onder andere Zwarte kraaien weten het gebied te vinden en meerdere keren werden tijdens ons bezoek kraaien aangevallen door grote groepen Grutto's. Diverse

**DIERENARTSENPRAKTIJK
GORREDIJK & BEETSTERZWAAG**

GORREDIJK

De Klok 22
8401 CM Gorredijk
T: 0513-463313

BEETSTERZWAAG

Molenlaan 8a
9244 EA Beetsterzwaag
T: 0512-382555

Professionele diergeneeskundige zorg voor uw dier!

PIZZERIA - GRILLROOM

OASE

Hoofdstraat 23 - 8401 BV Gorredijk
Tel: 0513 - 46 40 44
www.oasegorredijk.nl

Sport- & Ontspanningscentrum

Mientewei 2
8401 AA Gorredijk
Postbus 201
8400 AE Gorredijk
T (0513) 46 19 78
F (0513) 46 48 81
www.kortezwaag.nl

Boeken. Heel veel boeken.

Langewal 19 Gorredijk 0513-461254 gorredijk@planteyn.nl
www.planteyn.nl

GezondheidsWinkel

Hoofdstraat 32, 8401 CA Gorredijk

Stichting Steunfonds Kyoga
steunt kleinschalige projecten in Uganda.
(www.kyoga.nl)

www.adremo.nl

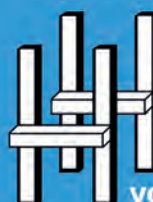
Adremo
revalidatietechniek

Tolhûsleane 17, 8401 GA Gorredijk
Telefoon: 0513 465 543, E-mail: info@adremo.nl

kapsalon

Caroline

langewal 2, 8401 DD Gorredijk
0513-463197

BOUWKERN H. HAMSTRA B.V.

TOLHUSLEANE 3
8401 GA GORREDIJK
T 0513 46 18 27
F 0513 46 52 98

INFO@BOUWKERNHAMSTRA.NL
WWW.BOUWKERNHAMSTRA.NL

VOOR AL UW HOUT EN BOUWMATERIALEN

XL: De Kromten 6a - 8401 JH Gorredijk, 0513 - 461692

autobedrijf

KROES

GORREDIJK
APK Keuringstation

Badweg 54 Gorredijk
0513 - 46 19 52

www.autobedrijfkroes.nl

legsels van de Kievit waren volgens Klaas dit jaar reeds verloren gegaan ten gevolge van predatie door de Zwarte kraai.

Hoewel predatie een serieus probleem is, is in de kern het veranderd grondgebruik of beter gezegd de hele landinrichting funest voor de weidevogels. Zo werd in het kader van de vermelde ruilverkaveling ook het Tijnsterbos aangelegd; ook een prima broedlocatie voor predatoren als Zwarte kraai en Buizerd. Verder kan in het hoge gras van de hedendaagse cultuursteppe geen kuiken meer uit de voeten en valt in die monotone graslanden elke afwijking op (als een nest) doordat er geen mozaïekpatroon meer aanwezig is om als camouflage te dienen.

Ondanks alle bedreigingen hadden we een fantastische vogelochtend en moesten we echt achter elkaar lopen om geen nesten plat te trappen. Voor mij was het de eerste keer dat ik een nest van de Watersnip met vier mooie eitjes zag. Naast Grutto, Kievit, Watersnip en Tureluur, troffen we soorten aan als kemphaan, Velduil, Blauwe Kiekendief, Buizerd, Torenvalk, Ooievaar, Krakeend, Kuifeend, Wilde Eend, Slobeend, Meerkoet, Graspieper, Gele Kwikstaart, Grauwe Ganzen, Grote Canadese ganzen etc. etc. Het kon niet op. Al met al is de Lange Ripen (nog) een prachtige weidevogeloase in een intensief gebruikt cultuurlandschap. Laten we hopen dat de vogelbescherming van mensen als Klaas Jager hier succesvol is. Dit door de vogelwaarde van het gebied in kaart te brengen en om het gebied verder te versterken door initiatieven te ontplooiën om het met nabijgelegen gebieden te verbinden. Alleen zo is het mogelijk dat dit vogelreservaat ook in de toekomst aan de (weide)vogels de mogelijkheid biedt om er een broedsel groot te brengen.

Wietze van der Meulen, 06.05.2024

Fotowedstrijd natuurvereniging Geaflecht.

In de periode 15 maart-15 mei 2024 organiseerde de activiteitencommissie van Geaflecht, o.l.v. Jet Hofstra, een fotowedstrijd met als thema 'Speling der natuur'.

Het onderwerp werd gekozen met een achterliggende wens. Namelijk dat mensen de tijd nemen om eens anders, out-of-the-box naar verschijnselen in de natuur kijken. Dat levert de mooiste verrassingen op, zo was te zien op de 50 ingezonden foto's. Boomstronken leken ineens op een wolf, bomen beminden elkaar, zonnestralen vormden een soort harp, op stranden werden door de zee prachtige figuren achtergelaten, paddenstoelen hadden een vrolijke bloem op het hoedje en slakken zaten op de wonderlijkste plekken. De inzenders bleken veel plezier te beleven aan het fotograferen en stimuleerden elkaar. Tijdens de gehele wedstrijd werden de ingezonden foto's meteen (anoniem, genummerd) gepubliceerd op de website, www.geaflecht.nl.

Dubbeldekker. Eerste prijs. Fotograaf : Jacob Hut

Op woensdag 22 kwam de deskundige jury, bestaande uit Jan de Vries (gepensioneerd LC fotograaf), Tjeerd Geertsma (lid activiteitencommissie en verdienstelijk hobbyfotograaf) en Wietze van der Meulen (lid activiteitencommissie en tevens verdienstelijk hobbyfotograaf) bij elkaar voor de beoordeling. De inzending van dhr. Jacob Hut, foto 24 werd unaniem gekozen als winnaar. Een prachtige foto van een 'dubbeldekker' paddenstoel. De jury: "Op deze foto is de speling der natuur meteen te zien, de ene paddenstoel bovenop de andere"

Drie foto's kregen een eervolle vermelding. Foto 18 van dhr. Geert van der Meer met een op een wolf lijkende boomstronk, foto 21 van de 'schijtreiger', ook gemaakt door Geert van der Meer en foto 17 van het monster dat zich bedreigend over het ooievaarsnest buigt, gemaakt door Dirry Rietveld.

De jury roemde de hoge kwaliteit van de meedingende foto's. Op sommige foto's was de speling der natuur meteen te zien zoals bij de winnaar. Bij andere foto's moest je wel twee keer kijken, bleek soms bij de eervolle vermeldingen. De overige inzen-

dingen toonden de fantasie en creativiteit van de fotografen. Vaak werd er een boom gefotografeerd met de meest wonderlijke vormen. Conclusie is dat er veel opvallende natuurverschijnselen zijn waar het oog op valt. Alle foto's zijn blijvend geplaatst op de website (<https://geaflecht.nl/fotowedstrijd-2024-1/>)

Als prijs ontving dhr. Hut het boek 'De 22 levenslessen die vogels ons leren' van Dubois&Rousseau en een pakket met biologische producten. Daarnaast komt de winnende foto op de cover van ons verenigingsblad (uitgave juni). Ook de eervolle vermeldingen krijgen een plekje in het blad. Dhr. Hut wordt verder nog in de gelegenheid gesteld een eigen pagina met foto's te vullen in de fotogalerij van onze website.

Het was een zeer geslaagde wedstrijd waar we met plezier op terugkijken.

Jet Hofstra

"Schijtreiger" Eervolle vermelding. Fotograaf: Geert van der Meer

"Houten wolf" Eervolle vermelding. Fotograaf: Geert van der Meer

"Ooievaar verslindend monster". Eervolle vermelding. Fotograaf: Dirry Rietveld

Verslag excursie Basisschool 't Ambyld naar de visdiefjes in Van Oordt's Mersken.

Vrijdag 24 mei 2024 hebben zo'n 50 leerlingen van 't Ambyld uit Terwispe het natuurgebied Van Oordt's Mersken bezocht.

De jongste groep van 30 leerlingen kwam om 9.00 uur, onder zonnige weersomstandigheden, aangelopen langs de vaart. Ze werden welkom geheten door Jet Hofstra, die samen met Tjeerd Geertsma en Sikke en Gelbrigje Visser deze excursie begeleidden vanuit natuurvereniging Geaflecht en Staatsbosbeheer Jubbega.

Jet vroeg de kinderen om stil te zijn en goed te luisteren. Zo was o.a. de nachtegaal, de koekoek, de gans en visdiefjes en te horen. Afgewisseld door het kwaken van kikkers. Ook vlogen er al diverse libellen.

Aangekomen bij visdiefvlotjes vertelde Tjeerd waarom deze geplaatst zijn. (zitten graag in een groep bij elkaar en zijn minder kwetsbaar voor vossen en marters) Al blijkt dat ook andere vogels de vlotjes hebben ontdekt!

De kinderen werden in groepjes verdeelt en kregen verrekijkers en vogelkaarten om zelf vogels te 'spotten'.

Daarna was er bij het bankje tijd voor een 'fruitstop' heerlijk in het zonnetje.

Op de vraag van Sikke wat de bekendste vogel van de wereld was werd er diep nagedacht en zullen ze vast niet meer vergeten! Het goede antwoord was PINO, bij iedereen wel bekend.

Gelbrigje legde daarna het groepsspel uit. De kinderen werden in 3 groepen verdeeld en alle kinderen mochten iets zoeken wat jonge vogeltjes eten. Dit werd verdeeld over 3 hoepels op de grond. De 'jonge vogeltjes' werden over de 3 nesten verdeeld en er werden 3 paar vader en moedervogels gekozen. Zij moesten afwisselend de piepende jongen eten brengen. Wie wat gekregen had moest daarna stil zijn. Zo konden de kinderen ervaren hoeveel moeite vogels moeten doen om een nest jonge vogeltjes groot te brengen!

Nog even rondstruinen en daarna ging deze groep weer lopend richting school en heel wat indrukken rijker!

Om half twaalf kwam de groep uit de hoogste klassen en werd het programma herhaald.

Op de vraag van Tjeerd waarom vogels zingen antwoordde een pientere leerling: omdat ze niet kunnen praten! Dat was ook waar, maar het is vooral bedoeld om hun territorium af te bakenen. En het zijn vooral de mannetjes die zingen!

Het was van alle kanten een geslaagde ochtend, die zeker voor herhaling vatbaar is wat ons betreft en ook getuige van de verslagjes van de kinderen van 't Ambyld.

Uit naam van Geaflecht en Staatsbosbeheer Jubbega,
Gelbrigje Visser

Verslag excursie Rottige meente 1 juni 2023

Jongstleden zaterdag 1 juni, mochten we een bijzondere excursie beleven in de Rottige meente, een natura 2000 gebied. Onze gids was de sympathieke boswachter Manon van Wesel van district Zuidoost Friesland, met als standplaats Jubbega.

Bijzonder, omdat wij als uitzondering een gebied in mochten wat normaal niet toegankelijk is voor publiek. Dit gebied, ongeveer 1360 ha, ligt hoger dan het omliggende landschap. Dit vraagt om serieus watermanagement, want het bestaat ook nog eens uit 6 verschillende waterniveaus.

Om het doorlopend groeiende opschot van jonge berkjes etc. te kunnen maaien moet er water verpompt worden van het ene naar het andere niveau, daar het anders te nat is om de machines te kunnen dragen. Het mag ook weer niet te lang duren, wat weer nadelig is voor bijzondere vegetatie en insecten en hun larven. Ook te hoog water mag daarom niet te lang duren. Dit gebied bevat trilvenen, bij betreden deint de zode waarop je loopt. Het is een project voor jonge verlanding.

De oude legakkers moeten worden beschermd tegen afslag en ganzen. De ganzen worden tegen invliegen geweerd d.m.v. dwars over de legakkers gespannen linten. Tegen afslag heeft men, op 2 m uit de kant, rijen palen aangebracht die de golfslag breken.

Door het waterschap wordt er onderzoek gedaan naar de aanwezigheid van de exoot zonnebaars. Deze wordt hier als ongewenste indringer beschouwt.

Nieuwsgierig als we zijn, moesten er een paar fuikjes worden gelicht. De ene bevatte een gewoon baarsje en een gestreepte waterroofkever. De andere een geel gerande watertor, een beschermde soort. Volgens Manon is het een waardevol gebied vanwege de bijzondere vegetatie en insecten

Zo leven hier de gevlekte witsnuitlibel, de kleine modderkruiper, en de grote vuurvliinder. Deze, op de rode lijst staande vlinder, heeft als waardplant de hier aanwezige waterzuring nodig.

Hier legt ze haar eitjes op. De rups die daar uit komt eet tot deze volgroeid is, en gaat daarna over in een pop. Deze overwintert in de grond en komt in het volgende voorjaar te voorschijn en verpopt weer als vlinder. Ze fladdert gedurende 2 weken rond, en mocht hij/zij een partner vinden, paart dan, legt eitjes en sterft daarna. Verder groeit er de zeldzame groene knolorchis, groot blaasjeskruid, klein blaasjeskruid en zonnedaauw, allen vleesetende plantjes. Ook gele plomp, waterviolier, veenpluis, moerasdopheide, moerasvaren, veenmos en het zeldzame (rode lijst soort) galigaan. Voor de vogelliefhebbers is het een eldorado, tenminste als het gehoor nog in orde is, overal zangers en piepers. Voor de minder bedeeden is er, als troost, een kans dat je een purperreiger ziet. Met een hoofd vol mooie herinneringen namen we afscheid van Manon en gingen we tevreden terug naar huis.

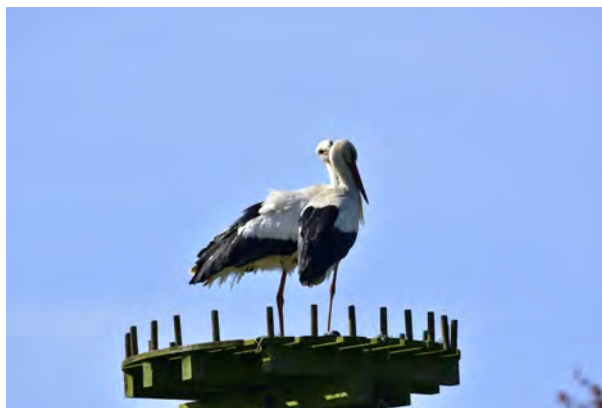

Mei freunlike groet, Harm van der Duim

Jaarverslag 2023 It Eibertshiem te Earnewâld

Stichting It Eibertshiem, in de persoon van dhr. H. Folkertsma, was zo attent ons het jaarverslag over 2023 te sturen betreffende de stand van zaken rond hun kernproject: de ooievaar. Het complete verslag kunt u op hun website downloaden. Hierbij een korte samenvatting.

We kunnen het afgelopen jaar in de boeken zetten als een topjaar voor de ooievaars in onze regio. De natte start was gunstig voor de voedselvoorziening en zorgde voor een hoger aantal jongen dan gemiddeld in de afgelopen jaren. De resultaten in het afgelopen jaar waren uitstekend en onze ring-dag op 9 juni 2023 was dan ook een groot succes. In Earnewâld zaten een 25 nesten en er waren 9 juni nog een 40 jongen waarvan we een 30-tal konden ringen. In de regio Beetsterzwaag (vanaf Drachten tot en met Terwispel) zitten de laatste 5 jaar steeds zo tussen de 55 tot 60 nesten en nu waren er daar nog 105 jongen en daarvan hebben we er 80 kunnen ringen. Met in totaal ruim 140 jongen hebben we in onze regio dus een prima resultaat en we moeten terug naar 2018 om eenzelfde soort uitkomst.

Landelijk streven we altijd naar een gemiddelde van 2 jongen per nest en in 2021 kwamen we op bijna 1 jong en in 2022 op 1,2 en dit jaar komen we op 1,8 jong en dat is een mooi resultaat. Het aantal nesten in Fryslân neemt gestaag toe, maar in de wat grotere kernen zoals Earnewâld, Tietjerk en Beetsterzwaag is het aantal paren de laatste 5 jaar vrij constant. Maar het aantal wat meer solitaire nesten stijgt wel langzaam. Zo zien we in Oranjewoud al een 7-tal nesten en bijvoorbeeld in Buitenpost waar al jaren 2 waren zijn er nu ook 3. In heel Fryslân schatten we het aantal paren nu rond de 170. In Nederland ligt de schatting tussen de 1600 tot 1700 broedparen.

Boer van de toekomst.

Evenals vorig jaar hebben we ook in 2023 een pluim ingezet in het kader van de inzet van een agrariër om te komen tot een kruidenrijker grasland. Op 28 juni hebben we daarom Dhr. W v.d. Veen uit Nijega de 2500€ uitgereikt die wij beschikbaar hadden gesteld voor het specifieke weidevogelbiotoop met een rijke biodiversiteit. Het gehele ecosysteem waar de ooievaar gebruik van maakt wordt hiermee versterkt.

Een ander aandachtsgebied.

In combinatie met It Fryske Gea hebben we in 2015 ook onze pijlen gericht op de roerdomp. En die inzet

Vervolg op bladzijde. 25

IJSVOGEL (iisfûgel)

Heb je het over de ijsvogel, dan kom je verschillende meningen tegen. De één vindt het de mooiste vogel van Nederland. Prachtige kleuren en kijk eens hoe sierlijk ze een visje vangen! Anderen daarentegen vinden het slechts een snavel met een hoopje felgekleurde veren. Geen sierlijk lichaam, maar een kort propje. Hij duikt dan wel een meter diep in het water, maar kan niet eens zwemmen. En de kleuren zijn ook nog eens nep! Dat laatste klopt wel, want wij zien de blauwe en oranje kleuren dankzij een spel van veerstructuur en reflectie. Zet je een felle lamp op een ijsvogel, dan zijn de veertjes zo goed als kleurloos/zwart. En dan is er nog de naam: ijsvogel. Als er één vogel is die niet van ijs houdt is het wel de ijsvogel. Dat de ijsvogel iets losmaakt bij mensen is een feit.

Allereerst de naam. Deze komt waarschijnlijk van het Germaanse Eisenvogel, wat zo iets betekent als Ijzervogel. En dat slaat op de metaalachtige glans van de blauwe rugveren. Maar een ander verhaal zegt dat de naam ijsvogel werd gebruikt omdat men deze vogel in de winter bij open water zag vissen.

En dan de kleuren. Opmerkelijk is dat de rugveren helemaal geen pigment bevatten. De weerschijn toont die helblauwe kleur. Een voordeel voor ons is dat je dankzij de felle kleuren deze vogel niet snel verward met een ander. Voor de ijsvogel zelf is het voordeel dat hij vliegend boven water moeilijk zichtbaar is. Dat komt ook doordat hij razendsnel vliegt, hij kan wel 80 km per uur vliegen. Niet voor niets noemt men de ijsvogel 'de blauwe flits'.

Die snavel. Wat een lengte in verhouding met de vogel zelf. Iets wat overigens wel vaker voorkomt bij vogels. De vorm is zeer aerodynamisch en dat inspireerde Japanse treinontwerpers. Hun supersnelle 'bulletrein' kampte nl. met extreem luide drukgolven wanneer hij een tunnel uitkwam. Ijsvogels maken nauwelijks spatten tijdens het duiken en daarom werden de treinneuzen gestroomlijnd naar het mode van een ijsvogelsnavel.

Voortplanting. Ijsvogels hebben een taak te vervullen: de soort in stand houden. Dat doen ze met verve. Het is een pittige taak om een veilig nest te maken. Daarom graven ijsvogels in steile, leemachtige oevers, in wanden, tussen de wortels van omgevallen bomen een tunnel van wel 90 cm lengte. Aan het eind wordt een mooi rond hol gemaakt. Om zeker te zijn dat de soort blijft voortbestaan (in strenge winters is er veel verlies), zijn er meerdere legsels per seizoen van elk 6-7 eieren. Man en vrouw wisselen elkaar af tijdens het broeden en als na 3 weken de eieren uitkomen, gaan de ouders samen het kroost voeden. Zo'n 22-28 dagen later vliegt het grut uit en beginnen de ouders aan de volgende cyclus, soms wel vier keer per jaar.

Het aantal broedparen is de afgelopen jaren wisselend geweest, vooral onder invloed van meer of minder strenge winters. In de periode 2020-2022 telde SOVON 425-1250 broedparen.

De invloed van de omgeving.

Het is nu 2024, een jaar waarin steeds duidelijker wordt dat natuur en klimaat aan het veranderen zijn. Wat doet dat met de ijsvogel? Het hele jaar is de ijsvogel in ons land, ze trekken niet weg. Kwa voedsel is de ijsvogel afhankelijk van snelstromende, voedselrijke en heldere beekjes met een goede waterkwaliteit. Immers, daar vindt hij visjes, kikkervisjes en waterinsecten zoals libellenlarven.

De alsmaar oprukkende mens vormt een bedreiging voor de ijsvogel. De waterkwaliteit is aan het verslechteren, vervuiling slaat toe. De vegetatie aan de beekranden wordt weggehaald, terwijl juist daar de ijsvogel een plek vindt die als uitkijkpost voor het foerageren dient. Gelukkig is er nu aandacht voor en kan het tij gekeerd worden. Dan is er nog de toenemende recreatiedruk in ons waterrijke land, een land waarin de ijsvogel zich juist zo thuis voelt. Ijsvogels kunnen er slecht tegen wanneer ze verstoord worden en zoeken andere plekken (die er steeds minder zijn). Tegenwoordig worden er, met wisselend succes, kunstwanden aangelegd voor de ijsvogels. Een teken des tijds dat dit nodig is.

Een andere natuurlijke vijand van de ijsvogel is ijs. Hij kan beslist niet tegen de kou en het bevroren water belet hem voedsel te vangen. Voordeel van de klimaatverandering is dat we niet vaak meer strenge winterperiodes hebben, wat de overlevingskansen van ijsvogels bevordert.

De Streek 8
Terwispel
(bij Gorredijk en Drachten)
Telefoon 0513-464994
www.vbn-parket.nl

Dagelijks
geopend tot 18.00 uur
donderdag tot 21.00 uur
zaterdag tot 16.00 uur

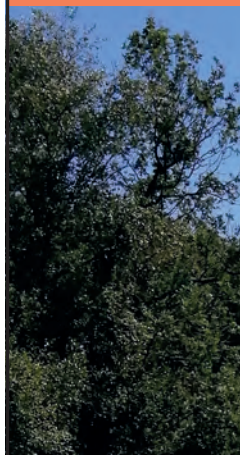
PARKETBOERDERIJ VBN-TERWISPEL

ADVOCATENKANTOOR

Floen

OMGEVINGSRECHTADVOCAAT

advies, mediation en rechtsbijstand

GRATIS
Eerste gesprek
0516-481171

GRATIS
Juridisch
inloopspreekuur
elke vrijdag
16:30 - 17:30 uur
Bibliotheek
Gorredijk

www.advocatenkantoorhoen.nl
info@advocatenkantoorhoen.nl

Taxi MOLL

Wetterkant 2
8401 GC Gorredijk
info@taximoll.nl
www.taximoll.nl

0513 46 13 55

veenstra ✓

zonwering & woningstoffering

Stationsweg 33
8401 DL Gorredijk

T 0513 465708
F 0513 461954

www.veenstragorredijk.nl
info@veenstragorredijk.nl

autodistribution
SWIERINGA AUTOMATERIALEN

Gorredijk Heerenveen Sneek

Wat u beweegt, houdt ons bezig

HAARDEN EN KACHELS
TOER- EN SPORTRIJWIELEN
GAS- EN WATERLEIDING
GASFORNUIZEN EN KOMFOREN

J.E. DE JONG

Hoofdstraat 15-17 - Gorredijk - Telefoon 0513-461357

**'t zit in
onze natuur**

**DE BAKKERS
VAN VERLOOP**

www.debakkersvanverloop.nl

Etos

Albert Heijn
Gorredijk

Gall-Gall
SINCE 1844

Hofland 1 - 8401 SH Gorredijk
Telefoon (0513) 46 23 80
info@albertheijn-gorredijk.nl
www.facebook.com/ahgorredijk

Het nut van de ijsvogel

De ijsvogel is een bijzonder vogeltje met zijn opvallende felle kleuren. Mensen genieten van de verschijning. Het geeft een klap wanneer je er eentje weet te spotten. En we vergeven het hem zelfs wanneer hij visjes uit onze tuin-vijvers pakt. Ijsvogels maken ons blij.

In onze cultuur is de ijsvogel het zinnebeeld van doorzettingsvermogen en het vertrouwen in een goede afloop ondanks tegenspoed. Dat beeld komt uit oude Griekse legende over Halcyone, wiens geliefde werd gedood door oppergod Zeus. Overmand door verdriet wierp ze zich in de zee, waarna Zeus haar veranderde in een ijsvogel. Sindsdien vliegt ze langs de kust op zoek naar haar geliefde. Een nest maakt ze op het strand, waarna de eieren stevast door de storm worden meegesleurd. Uit medelijden zorgde Zeus ervoor dat het iedere winter zeven dagen lang niet stormde. Zo kon de ijsvogel toch eieren uitbroeden op het strand. (bron: Elxis)

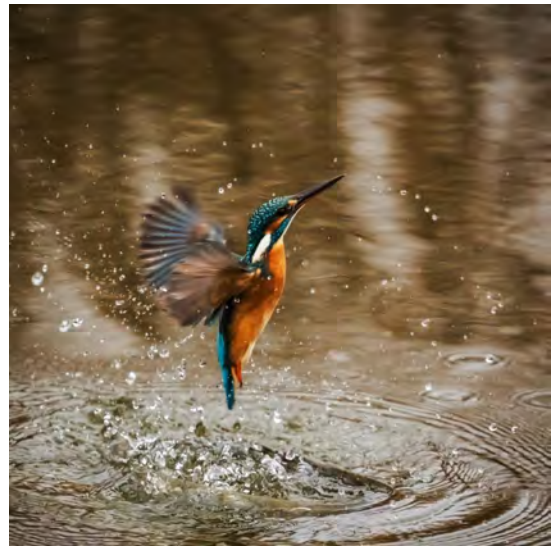
In gebieden langs beken en waar het kan laten we tegenwoordig omgevallen bomen met een forse kluit wortels en grond liggen. Zo ontstaat er een rijke leefplek voor talloze kleine en grotere dieren en ook de ijsvogel maakt er graag gebruik van als nestplek. Misschien laten we de bomen wel liggen juist omdat de ijsvogel er op af komt. Een klein vogeltje met een grote impact.

In andere werelddelen eten ijsvogels ander voedsel wanneer er geen water voorhanden is. Vaak eten ze dan ongewervelden. Zo helpen ze waar ze ook zijn mee aan de balans in de natuur.

De ijsvogel is zelf ook een lekker hapje voor bunzing, nerts en wezel. Roofvogels, zoals de sperwer lusten graag ijsvogels voor de afwisseling.

Dat is het fascinerende van natuurlijke mechanismen: alles heeft nut, alles heeft een doel. Iets waar wij als mensen van kunnen leren.

JH

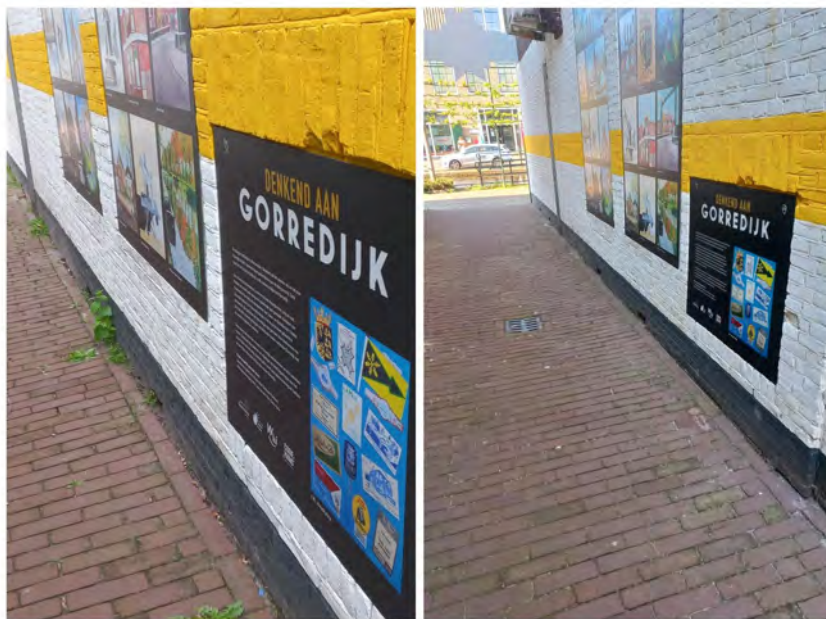
De verrassende verschijning - en de snelle teloorgang van het 'koraalrode rosaliëntje'

Op 4 april merkte ik in Gorredijk in de opgekalefaterde steeg naast de Turf een tegen de gevel groeiende, vegetatieve plant op met helder groene, netelachtige getande bladeren. Ik dacht aan een helmkruidsoort maar vond hem toch niet lijken op het, vooral in het bos, algemene Knopig helmkruid.

Ik hield de plant in gedachten in de hoop dat hij niet direct zou worden weggeschoffeld en warempel, een week later stond hij in bloei. De plant is te herkennen aan de prachtig koraalrode bloemen, waaraan hij zijn naam dankt: Koraalhelmkruid *Scrophularia peregrina*.

Dit in Nederland zeldzame helmkruid is inheems in het gebied rond de Middellandse Zee. Ton Denters, auteur van de Stadsflora van de Lage Landen, ontdekte het Koraalhelmkruid in 2015 in Amsterdam en startte direct een onderzoek naar de herkomst. Een bewoner kende de plant. De man zag de koraalrode bloemetjes eerder bij zijn favoriete wijnchateau in Zuid-Frankrijk en onder schoenen, tentmateriaal of via de auto moeten de kleine zaden met hem zijn meegereisd naar Amsterdam. Eerst dook het plantje op in de tuin, later ook erbuiten en daarna verderop in de stad. Op vochtige, beschaduwde straatsdelen, langs muren, blijkt *Scrophularia peregrina* prima op zijn plek, zegt Denters. De stand-

plaats in Gorredijk komt hier perfect mee overeen. Dat insiders de plant 'rosalientje' noemen heeft betrekking op het wijnchateau Sainte Rosaline in de Provence. Na 2015 bleek de plant op meerdere plaatsen (Alkmaar, Almere) voor te komen. Als verstekeling blijkt hij te zijn meegereisd met Z. Europese import-dwergpalmen (*Chamaerops humilis*).

In België werd de soort in 2020 voor het eerst ontdekt in Turnhout, bevestigd Filip Verloove, specialist exoten, verbonden aan de Plantentuin Meise.

Sinds de ontdekking liep ik regelmatig langs de plant en verwonderde me over zijn prachtige bloemen, klein maar fijn. Buiten enkele floristen, die ik had ingelicht over de vondst, zullen he-

laas weinigen dit juweeltje hebben kunnen aanschouwen. Op 2 mei was de plant weer verdwenen, even plotseling als hij was verschenen: weggeschoffeld. Het lot van menige stadsplant. Maar de steeg was weer steriel.

Frank van Gessele

In memoriam Hans van den Bogert

Onlangs ontvingen wij het bericht dat op 9 april 2024 Hans van den Bogert is overleden. Hans werd 99 jaar. Hans is binnen Geaflecht mogelijk wat minder bekend maar binnen de WARF (Werkgroep Amfibieën en Reptielen Friesland) was Hans zeker een begrip. Hans stond namelijk aan de wieg van de WARF die hij in 1995 samen met een kleine groep mensen oprichtte. Daarmee kregen de beschermingswerkzaamheden van Hans een wat breder karakter. Hans was namelijk na zijn pensionering bij de marine in de jaren tachtig naar Elsloo verhuisd en had daar met het in kaart brengen van de amfibieën en reptielen in Fryslân een nieuwe uitdaging gevonden.

De Ringslang had bij hem een prominente plek en Hans heeft er veel moeite voor gedaan om de soort in kaart te brengen en met het aan laten leggen van broeihopen (om de vrouwtjes hun eieren in af te laten zetten) het leefgebied van deze soort te versterken. Daarbij vond hij ondersteuning bij diverse personen en instanties. Landschapsbeheer Friesland speelde daarbij zeker een prominente rol en Hans was er bijna kind aan huis.

Door zijn werk kreeg de belangstelling voor de inheemse herpetofauna (zoals de soortgroepen amfibieën en reptielen vaak samen worden genoemd) in Fryslân een veel professioneler karakter. Voor 1990 lag de aandacht vaak bij terrariumliefhebbers die de inheemse soorten er wat "bij deden". Ravon bestond nog niet en het tijdschrift *Lacerta* (voor terrariumhouders), de Herpetografische Dienst en de Universiteit van Amsterdam waren in die tijd een aantal instanties die met een zeer beperkt aantal mensen aandacht voor deze diergroepen hadden.

In 2014 ging de WARF op in Geaflecht. Hans vond dat niet fijn want daarmee verloren deze diergroepen toch de aandacht die hij vond dat ze verdienden.

Na zijn Friese periode verhuisde Hans van Elsloo weer naar Den Helder. Daarna ging het contact wat verloren. We zullen ons Hans echter herinneren als een bevlogen man die veel inzet voor de Friese natuur heeft gehad en die ook nationaal de inheemse amfibieën en reptielen op de kaart heeft gezet. We mogen Hans daar dankbaar voor zijn.

Herpetofauna op Samos (Deel 2)

Maandag 15 mei 2023

Vandaag opnieuw naar het weggetje naar het Ireon monument gegaan met de telelens maar ditmaal naar een muurtje zonder platte bovenkant maar opgebouwd uit losse stenen met veel hardoens en prachtig door de zon beschenen met de zon in de rug. Prachtige opnamen gemaakt en daarna doorgereden langs het strand naar het houten bruggetje over de Ag. Ioannis rivier waar ditmaal niet 7 maar wel 50 balkanbeekschilpadden rondzwommen waarschijnlijk omdat er minder wind stond en door de hogere temperatuur nl. 28 graden. De schilpadden zijn gek op brood evenals de harders die er rondzwemmen en zijn totaal niet schuw omdat ze vaak gevoerd worden en er vele mensen over de brug fietsen. Langs het strand tussen Ireon en Pythagorion weer een slangenooghagedis die de weg overstak en ook langs het weggetje van het Ireon monument opnieuw een slangenooghagedis. Om 18.00 de bergen bij Ireon ingewandeld en daar troffen we tweemaal een forse voedselzoekende moorse landschildpad en een slangenooghagedis. Op het parkeerterrein net ten oosten van Ireon was een bonte kraai een slangenooghagedis aan het doden welke daarna opgegeten werd.

Moorse landschildpad

Foto: Wim Andela

Dinsdag 16 mei 2023

Vandaag een wandeltocht in de bergen gemaakt ten westen van Ireon. We liepen er van 09.00 tot 12.30 in de richting van het M.Ag.Ioannou klooster. Vlak voorbij de zonnepanelen aan de linkerkant van het pad werd onder de eerste steen die door ondergetekende werd omgekeerd een prachtige sub adulte Kaspische

Kaspische toornslang

Foto: Wim Andela

toornslang (*Dolichophis caspius*) gevonden. Het diertje was zoals alle toornslangen zeer bijterig maar kon prachtig gefotografeerd worden. Ondanks de nu hoge verwachtingen om nog veel meer slangen te vinden werd er deze ochtend geen enkele andere slang meer onder een steen aangetroffen! Wel troffen we nog 6 slangenooghagedissen, 1 hardoen welke razendsnel een olijfbom inschoot en 2 forse moorse landschildpadden. Bij het optillen van een oude verroeste airco schoot een forse gouden skink (*Heremites auratus*) razendsnel weg. Dit is een robuuste glimmende skink met een totale lengte van meer dan 20 cm. Het diertje leeft in rotsige vaak dichtbegroeide gebieden op puinhellingen, ruïnes of op stapelmuurtjes. Hij is aan te treffen door het omkeren van allerlei voorwerpen

maar ook als het niet te warm is zonnend op of in stapelmuurtjes. Het diertje was te snel en/of ik was te langzaam om hem te pakken en fraai te fotograferen. Er vlogen steeds bijeneters in de omgeving en vlak bij het klooster vonden we in een steile wand zo'n 10 nestholten. Later op de dag zagen we vlak voor Pythagorion bij een archeologisch monument nog een paartje hardoens op een paar losse stenen zitten in het pas gemaaid gras.

Woensdag 17 mei 2023

Vandaag opnieuw de bergen in vanaf Ireon richting het klooster met de hoop opnieuw gouden skink te "scoren". In Ireon aan de westkant van het dorp scharrelde ver van zoet water verwijderd een forse adulte balkanbeekschilpad rond, mogelijk om een plek te zoeken voor de ei afzet. De bergen ingeweest van 07.00 tot 13.00, later wordt het vaak te warm en is de kans om reptielen te vinden erg klein. In totaal troffen we vandaag 7 slangenooghagedissen en tot onze grote blijdschap tweemaal op een verschillende plek in een stapelmuurtje een gouden skink! De diertjes zijn erg schuw en schieten snel weg in de holle stapelmuurtjes maar komen dan, vaak na enkele seconden wachten, op een andere plek weer tevoorschijn en als je voorzichtig doet zijn ze vrij goed te benaderen om er een foto van te maken. Verder hoorden we nog een

roepende Aziatische steenpatrijs en zagen we een paartje roepende raven in de lucht en 3 buizerds. Ook trof mijn vrouw een prachtige forse mannelijke neushoornkever (*Oryctes nasicornis*) die het pad overstak. Het is een van de grootste keversoorten van west Europa met een lengte van maximaal 4 cm. De mannetjes hebben een verharde hoorn op hun kop die gebruikt wordt om concurrenten omver te duwen en niet ter verdediging. Later op de dag werden bij Mili onder de brug over de Imvrasos rivier in het kleine beetje water wat er nog stond in de verder geheel droge rivierbedding nog een twintigtal forse balkanbeekschilpadden aangetroffen. Vele stenen in de directe omgeving van de plek waar nog een beetje water stond omgekeerd met de bedoeling een amfibie te vinden maar zonder enig resultaat. Ook hier geen enkele kikkervis in het water wat toch een slecht teken is. De rivieren op Samos komen al vele jaren vroeg in het voorjaar droog te staan waardoor de voortplanting van de amfibieën keer op keer mislukt. Bij Mili hoorden we nog tweemaal een hop roepen.

Donderdag 18 mei 2023

Vandaag opnieuw naar Mili gefietst, in de buurt zijn veel sinaasappelboomgaarden welke volzaten met rijpe sinaasappels in de bomen en ook de grond lag ermee bezaaid. De sinaasappels werden volgens de pensionhoudster niet geoogst vanwege de slechte prijs die er voor de sinaasappels betaald werd maar ze smaakten heerlijk! Opnieuw bij de brug bij mili de 20 balkanbeekschilpadden en een prachtige helderblauwe scharrelaar die op ongeveer 2 m. afstand van ons uit een boom bij de brug wegvloog. Hierna een groot deel van wandelroute 32 van Terrain editions Samos schaal 1:30.000 gelopen, dit is een zeer goede kaart waar diverse wandelroutes op Samos staan aangegeven. De route begint vlak ten oosten van Mili en gaat naar het klooster M.Meg.Panagias

Maskerdwergslang

Foto: Wim Andela

de hoogte in. Onderweg zeer fraaie vergezichten. De route niet helemaal gelopen maar halverwege weer teruggelopen omdat we toen nog geen kaart hadden en niet wisten waar we uit zouden komen en het vrij warm was. In totaal troffen we 7 slangenooghagedissen, 1 scheltopusik onder een struik langs een berghelling, 1 adulte reuzensmaragdhagedis die snel in de top van een olijfbom schoot, 1 zeer snelle niet te pakken slanke toornslang (*Platyceps najadum*) en onder de allerlaatste steen die omgekeerd werd lag een prachtige maskerdwergslang (*Eirenis modestus*) welke prachtig gefotografeerd werd. Het is een kleine slangensoort, lengte tot 60 cm. maar meestal kleiner. Komt in Europa alleen voor op een paar oost-Egeïsche eilanden. Het is vnl. een insecteneter die hij onder stenen vandaan haalt en verder eet hij slakken en wormen. Het diertje is vooral actief tijdens de schemering en legt 3-8 eieren. Vooral te vinden door het omdraaien van stenen. Verder zagen we op een telefoondraad nog een roodkopklauwier zitten. In de avond op een plek tussen Ireon en pythagorion met een lampje in de struiken gezocht naar de Mediterrane kameleon (*Chamaeleo chamaeleon*). Om 21.30 waren we begonnen met zoeken en om 21.40 hadden we er al een gevonden! Het was een sub adult exemplaar met een lichaamslengte van ongeveer 8 cm waar dan nog 8 cm bij komt voor de staart dus totaal ongeveer 16 cm. Volwassen dieren hebben een totale lichaamslengte van 36 cm. (mannetjes) tot 40cm. (vrouwtjes) maar in Europa meestal maar tot 20 cm. totale lichaamslengte. In de vrije natuur is de hoogst gevonden leeftijd 3,5 jaar maar de meeste exemplaren halen hun derde levensjaar niet. De Mediteranne kameleon komt in Griekenland alleen voor op de eilanden Samos, Kreta en Chios maar is op de twee laatstgenoemde eilanden inmiddels waarschijnlijk uitgestorven. Het is een eierleggende hagedis die in de grond een sleuf maakt van 20-50cm. lang waarin 5-35 eieren worden gelegd die meer dan de helft van het lichaamsgewicht van de kameleon kunnen wegen. Dit vergt veel van het vrouwtje en 30 tot 40% van de vrouwtjes sterft na de ei afzet. Jonge dieren hebben nog geen opstaande helm op hun kop.

Gouden skink

Foto: Wim Andela

Vrijdag 19 mei 2023

Vanochtend eerst de gevonden Mediteranne kameleon gefotografeerd met daglicht. In de nacht bewaard in een grote plastic bak met grond en vegetatie en voldoende luchtgaten in de deksel. Het diertje was eerst lichtgroen nadat hij uit de bak was gehaald en verkleurde later in zeer korte tijd naar donkergroen, het verkleuren is een typische eigenschap van kameleons. Hierna nog even een rondje gefietst vanaf Ireon naar Mili en vervolgens langs de bergen naar Hora en Pythagorion. Bij de brug bij Mili 3 prachtige scharrelaars en waar de Ag. Ioannis rivier in de zee uitmond enkele aziatische meerkikkers en nog een slangenoooghagedis vlak bij Ireon.

Mediteranne kameleon

Foto: Wim Andela

Tijdens deze reis in totaal met de 28-135 mm lens 1264 foto's gemaakt, met de 150-600 mm telelens 1164 foto's en met de macro lens 1140 foto's gemaakt at neerkomt op een totaal van 3568 foto's. Er werd vooral gezocht naar herpetofauna. De herpetofauna van Samos bestaat uit 24 soorten reptielen en 4 soorten amfibieën. Van alle Griekse eilanden komen er alleen op Corfu meer soorten voor.

Voor de liefhebbers volgt hier nog even een opsomming van alle soorten herpetofauna die we hebben gezien/gehoord tijdens ons verblijf.

Hagedissen:

Slangenooghagedis	(<i>Ophisops elegans</i>)
Reuzensmaragdhagedis	(<i>Lacerta trilineata</i>)
Slangenoogskink of Johannisskink	(<i>Ablepharus kitaibelii</i>)
Gouden skink	(<i>Heremites auratus</i>)
Scheltopusik	(<i>Pseudopus apodus</i>)
Hardoen	(<i>Laudakia stellio</i>)
Mediteranne kameleon	(<i>Chamaeleo chamaeleon</i>)

Schildpadden:

Balkanbeekschildpad	(<i>Mauremys rivulata</i>)
Moorse landschildpad	(<i>Testudo graeca</i>)

Slangen:

Wormslang	(<i>Typhlops vermicularis</i>)
Kaspische toornslang	(<i>Dolichophis caspius</i>)
Maskerdwergslang	(<i>Eirenis modestus</i>)
Slanke toornslang	(<i>Platyceps najadum</i>)

Kikkers:

Aziatische meerkikker	(<i>Pelophylax bedriagae</i>)
-----------------------	---------------------------------

Totaal 14 verschillende soorten herpetofauna gezien van de 29 soorten die er voorkomen, de dichtheden van de herpetofauna op Samos zijn klein. Met name de slangen zou mooi zijn om er bij een volgende reis meer soorten van te zien, ditmaal maar 4 van de 11 soorten gezien.

Het was een prachtige reis maar als we weer naar Samos gaan huren we ook een paar dagen een auto zodat we wat meer plekken op het eiland kunnen bezoeken. We kregen nog wat tips over prachtige plekken op Samos van de pensionhoudster en van een Duitse vrouw die al 20 jaar achtereen op Samos kwam. Hoofddoel was de Mediteranne kameleon te zien wat gelukkig slaagde! En verder ook nog 3 andere soorten gevonden die ondergetekende nog niet eerder gezien had nl. slangenooogskink, gouden skink en maskerdwergslang.

Wim Andela
Van Wageningenstraat 43
8934CH Leeuwarden
W.Andela1@kpnplanet.nl

KrektDijksma reclame

**in beweging
met kleur**

www.krektdijksma.nl

CULIVENTS®
BIOLOGISCHE EN DUURZAME CATERING

Ambachtelijke catering bij jou op locatie?
Totale ontzorging voor je bedrijfsfeest, bruiloft,
tuinfeest, uitvaart, zakelijke lunches & meer

Kijk op www.puurculivents.nl voor meer informatie

Culivents BV Tolhuisleane 5 8401 GA Gorredijk Tel: Ruben 0634344605 Imke 0634958570 Email: info@puurculivents.nl

Marije Geertsma
FOTOGRAFIE

info@marijegeertsma.nl

administratiekantoor

Jan Kort

Molenwal 17
8401 CD Gorredijk

info@jankort.nl
Tel: 06 50271738

Samen veilig
& gezond

info@medprevent.nl 085-044 12 44 medprevent.nl

*Schilders
met hart
voor uw huis*

- Onderhoud
- Nieuwbouw
- Glas
- Wandafwerking

J. Tenge
Schildersbedrijf

Stationsweg 46 • 8401 DR Gorredijk
Tel. 0513 - 462896 • Mob. 06 - 50254038
E-mail: info@tenge-schilders.nl
Internet: www.tenge-schilders.nl

Voor Particulieren en bedrijven

**Planten voor uw tuin
koopt u natuurlijk
rechtstreeks bij de kweker!**

NU OOK SCHETSSERVICE

Gespecialiseerd in coniferen, heesters,
laanbomen, rhododendrons, buxus enz.
Deskundig advies.

Visser Plant

Boomkwekerij / Plantencentrum

Bütewei 12 - 8408 HC Lippenhuizen
Telefoon 0513 - 46 15 78

UW HUIS, ONZE SPORT!

- ✓ Kennis
- ✓ Antwoorden
- ✓ Ideeën
- ✓ Contacten
- ✓ Tijd
- ✓ Enthousiasme

Wilt u een makelaarsteam
met deze combinatie?
Bel 0513 - 46 01 01

Badweg 30
8401 BL GORREDIJK
info@sierdmoll.nl

www.sierdmoll.nl

Sierd Moll
MAKELAARS

Natuur en recht

door Moira Hoen

Jurisprudentie: rechter verbiedt lelieteler om gewasbeschermingsmiddelen te gebruiken

Waar gaat het over?

Er is al jaren veel onrust bij omwonenden van akkers waarop telers lelies willen telen. Dit komt omdat voor de lelieteelt veel en ook vaak gewasbeschermingsmiddelen worden gespoten. Omwonenden vrezen gezondheidsschade.

Maar gewasbeschermingsmiddelen zijn ook een van de belangrijkste oorzaken voor problemen met de waterkwaliteit (2). Bij onderzoek door het Centrum voor Milieuwetenschappen (CML) in opdracht van Natuur & Milieu (3) blijkt in 80% van de 153 onderzochte natuur- en recreatiewateren gewasbeschermingsmiddelen te zijn aangetroffen. Bij 4 op de 10 wateren wordt een overschrijding van de milieunormen geconstateerd. Feiten waarover ook de Unie van Waterschappen zich zorgen maakt (4).

Op 8 mei 2024 heeft de kort geding rechter van de rechtbank Limburg een spraakmakende uitspraak gedaan in een zaak waarbij een lelieteler naast een woonwijk lelies wil telen. De omwonenden zijn bang voor de gevolgen voor hun gezondheid en die van hun kinderen en spannen een kort geding aan.

De teler vindt dat de middelen veilig zijn, omdat ze zijn getest en goedgekeurd voor de Nederlandse markt. Verder voert hij aan dat hij de akker maar een keer in de 10 jaar voor 5 tot 6 maanden voor de lelieteelt wil gebruiken. Daarnaast biedt de teler een aantal maatregelen aan. Zo wil hij een bufferzone van 50 meter hanteren, 'groene' middelen spuiten en een spuitmachine met driftreductie gebruiken. Hierdoor waait de wind de gewasbeschermingsmiddelen niet naar de omwonenden toe.

Het oordeel van de kort geding rechter
De rechter oordeelt, dat ook al zijn middelen getest en goedgekeurd, dit nog niet betekent dat ze veilig zijn. Want er is niet getest op neurologische gevolgen op de lange termijn, zoals de ziekte van Parkinson. Er is ook niet onderzoek gedaan naar ontwikkelingsstoornissen van kinderen.

Volgens de rechter is wel duidelijk dat gewasbeschermingsmiddelen gezondheidsschade kunnen opleveren. Dit blijkt uit rapporten van de Gezondheidsraad en het RIVM uit 2020 en 2021. Er bestaat een verband tussen het gebruik van de middelen en neurodegeneratieve ziektes zoals Parkinson bij volwassenen, maar ook prenatale ontwikkelingsstoornissen bij kinderen. Dit blijkt uit internationale wetenschappelijke onderzoeken. Welke middelen in welke hoeveelheid gezondheidsschade veroorzaken moet nog nader onderzocht worden

In deze zaak komt dr. M. van den Berg, emeritus professor in de Toxicologie tot een vergelijkbare conclusie. Hij heeft de lijst met middelen van de teler bestudeerd. Zeven van de 'groene' middelen geven volgens hem een reële kans op ernstige neurologische gezondheidsschade. Zowel voor volwassenen als voor kinderen tijdens de zwangerschap en tijdens het opgroeien. Hij kon niet zeggen hoeveel middelen tot schade lijdt.

De teler wil de middelen wekelijks gaan spuiten gedurende die 5 tot 6 maanden. Hierbij wordt net zoveel gespoten als voor sommige andere teelten in 10 jaar. De rechter vindt een bufferstrook van 50 meter niet voldoende. Sommige omwonenden, waaronder kinderen, wonen maar op 10 meter van de akker. Uit onderzoek van het RIVM in 2019 is gebleken dat restanten van gewasbeschermingsmiddelen zijn aangetroffen in de buitenlucht bij woningen zelfs tot 250 meter afstand. Ook zijn de restanten aangetroffen in huisstof, op de deurmat en in de urine van omwonenden. Ondanks dat er tijdens het spuiten geen meetbare drift was. Dit

laatste betekent dat een spuitmachine met driftreductie, zoals de teler voorstelt om te gebruiken, niet genoeg is om gezondheidsschade te voorkomen.

Conclusie: de kort geding rechter vindt dat er een reële kans bestaat op gezondheidsschade van de omwonenden en hun kinderen. De rechter weegt deze belangen zwaarder dan het commerciële belang van de teler en dus verbiedt de rechter in kort geding de teler om de gewasbeschermingsmiddelen te gebruiken. De teler kan hierdoor geen lelies telen op de betreffende akker.

Bron: <https://www.rechtspraak.nl/Organisatie-en-contact/Organisatie/Rechtbanken/Rechtbank-Limburg/Nieuws/Paginas/Verbod-teler-om-gewasbeschermingsmiddelen-lelieteelt-te-gebruiken.aspx>

Vindplaats uitspraak: Rechtbank Limburg, 8 mei 2024, ECLI:NL:RBLIM:2024:2330

(1) Moira Hoen is naast advocaat ook mediator en heeft haar eigen advocatenkantoor in Wijnjewoude met een gratis inlooppreekuur in Gorredijk. Meer info: www.advocatenkantoorhoen.nl. Zij adviseert, bemiddelt en procedeert voor organisaties, bedrijven en particulieren. Ze staat regelmatig milieu- en natuurgroepen bij in bestuursrechtelijke procedures. Voor juridische tips en het laatste nieuws kunt u haar volgen via Twitter (@HoenAdvocatuur) of Facebook (Advocatenkantoor Hoen).

(2) <https://iplo.nl/thema/water/afvalwater-activiteiten/agrarische-activiteiten/sectoroverstijgende-agrarische-lozingsaspecten/activiteiten-gewasbeschermingsmiddelen/gewasbeschermingsmiddelen-oppervlaktewateren/>

(3) <https://natuurenmilieu.nl/app/uploads/Bestrijdingsmiddelen-in-en-om-natuur-en-recreatiewater-Natuur-Milieu-2023.pdf>

(4) <https://unievannwaterschappen.nl/te-veel-gewasbeschermingsmiddelen-in-oppervlaktewater/>

Natuur dicht bij huis

De natuur is vaak dichterbij dan je denkt. In deze rubriek laten we je graag zien hoe je de natuur kunt beleven vanuit je eigen huis of buurt. Mensen met een tuin, klein of groot, maar ook mensen met een leuk groen balkon o.i.d. vertellen over hun natuurbeleving in de eigen directe omgeving. Zij vertellen hoe ze omgaan met de natuur die zo dichtbij is. Hebt u ook een mooi tuinverhaal te vertellen? Bel of mail de redactie (zie voorblad met adressen) en wij komen bij u langs om er samen een inspirerend verhaal van te maken.

De tuin van Age en Inge, het vervolg.

In het decembernummer 2023 van Geaflecht stond een reportage over de tuin van Age en Inge Maat aan de 10e wijk te Hoornsterzwaag. We nemen opnieuw een kijkje nu het voorjaar is losgebarsten. Hoe staat de tuin ervoor? Aan de hand van foto's (gemaakt door Age) wandelen we weer door dit mooie stukje natuur-tuin.

Age vertelt dat de tuin nog niet in volle lentebloei is. De margrietten bloeien nu pas (begin mei). Maar er zijn wel veel jonge vogels. In de schuur talloze ring- en huismussen en onder de dakpannen van het huis hebben de spreuwen genesteld.

Age en Inge gaan bewust om met alle aspecten van het tuinonderhoud. Zo is Inge volop bezig in de moestuin. Ze heeft haar handen vol aan het beschermen van de jonge plantjes, want in een tuin als deze willen vogels en reeën maar wat graag een graantje meepikken.

Age probeert het maaien zo natuurvriendelijk mogelijk te doen. Maai mei niet is bij hen maai mei minder geworden. Age: "in het voorjaar laat ik me dan vaak met de grasmaaier leiden waar de pinksterbloemen staan, en daar dan vooral omheen te maaien om die stukken gefaseerd later in het jaar te maaien (en afvoeren). Stukken die ik jaarlijks maai en afvoer zie ik de grassensamenstelling zichtbaar veranderen. Pogingen om het meer

bloemrijk te maken blijken nog niet zo succesvol, een deel dat ik in het najaar ligt gefreesd had en ingezaaid met een duur zaadmengsel, blijkt nu vooral zuring te staan, en wat er aan bloemen opkomt wordt door reeën aangevreten, misschien nog maar even afwachten”.

Ze zijn met recht trots op hun nog jonge tuin. “Wat ons wel opvalt is dat er elk voorjaar weer iets nieuws te ontdekken is in onze tuin. Of dit nu onze waarne-
ming is of dat we de omstandigheden hebben geschapen waardoor er meer fauna en flora naar onze tuin komt laat ik even in het midden. We zijn dit jaar wel heel erg trots op het paartje torenvalken waarvan we de dagelijkse belevenissen vanuit onze woonkamer kunnen bewonderen”.

Met Pasen meldden de torenvalken zich voor het eerst op de weidepalen. Vanuit de woonkamer konden ze zien hoe kikkers werden opgepeuzeld en zelfs een paring speelde zich af voor hun ramen. Een kast was snel getimmerd, maar het ophangen op de juiste hoogte met vrije aanvliegroute op het zuidoosten bleek lastiger, maar het is gelukt. En gelukkig gebruiken ze de kast!

Een tuin waarin met liefde wordt gewerkt, dat zie je snel terug in het resultaat. Er is geduld voor nodig en flink wat doorzettingsvermogen. Age en Inge nemen daarom regelmatig de tijd om gewoon te genieten van alles wat de tuin aan hen toont en geeft.

JH

In het verleden draaide het hele leven om bomen. We tooïden ons met hun bloemen we aten hun fruit, we kleeadden ons met hun bladeren en vezels, we zochten onderkomen onder hun takken. We klommen erin om ons te beschermen tegen roofdieren. We warmden ons aan hun brandhout, sneden stokken uit de stam om onze oude botten te ondersteunen en onze aanvallers weg te slaan. Het was dik aan tussen de bomen en ons. Wat is het vandaag gemakkelijk om te vergeten hoe innig we met de natuur omgingen, nu we ons in ultramoderne kantoren bewegen tussen de meest geavanceerde machines en computers die in een oogwenk de hoogste prestaties leveren.

Tenzin Gyatso, veertiende Dalai Lama

De Rounte
Speciaalzaak in natuurvoeding
Formanjestrijtte 2
8401 VK Gorredijk
tel. 0513 463375

Biologische producten staan voor
een duurzame landbouw en dierenwelzijn

- Advies
- Snoeien
- Houtwerk
- Kappen
- Grondwerk
- Stobbenfrezen

Tel 06 205 08 207
info@deboomsnoeiman.nl
www.deboomsnoeiman.nl

Waarnemingen

Heeft u iets leuks of bijzonders gezien in de natuur? Wij stellen uw waarnemingen bijzonder op prijs! U kunt uw waarnemingen via geaflecht@gmail.com doorgeven.

De woning van Piet Smits aan het Weike te Gorredijk valt goed in de smaak bij de scholeksters. Voor het zevende jaar op een rij broeden de vogels op het dak bij de familie Smits. Altijd weer goed voor snel een fotootje om ze niet te veel te verstoren. Maar tot hun verbazing zat er wel een heel vreemd ei bij. Het bleek een steen te zijn. Vreemd drie eieren en een steen! Bouwt ze een nest om het nepei? Sleept ze het nepei naar het nest? Wie het weet mag het zeggen?

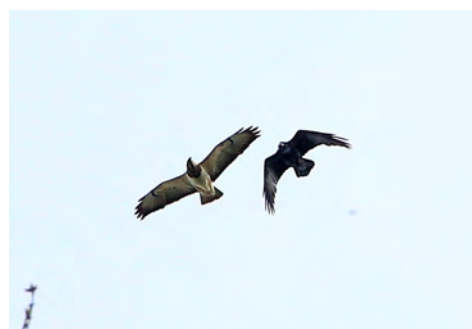
Magrietta uit Nij Beets werd aangenaam verrast door maar liefst vier kraanvogels: “Vanmiddag, 26 maart, liep ik met mijn partner in het Wijnjeterper Schar. Hoopvol of er al meer vogels te horen en te zien zouden zijn. Maar het waren vooral de standvogels die van zich lieten horen, al is hun zang natuurlijk ook prachtig. roodborst, winterkoning, meesjes en een boomklever en hoog in de lucht 2 buizerds. Op de terugweg liepen we over het brede zandpad langs het heideveld. Met de verrekijker keek ik naar links over het veld en zag langs de boomrand 2 grote vogels. Ik wist het meteen. Kraanvogels !! Ze stonden daar heel rustig. Ook lieten ze even hun getrompetter geluid horen en ineens kwam er antwoord van de andere kant van het pad. En kort daarop vlogen vanuit die kant 2 kraanvogels hun richting op en streken bij de anderen neer. Heel mooi stonden ze daar, de achter veren hoog op. Prachtig ! Vier in totaal.”

Vier eieren of toch niet?

Over kraanvogels gesproken. Van Wiebe Pool kregen wij meerdere meldingen gedurende enkele weken dat ook in van Oordts Mersken regelmatig twee tot vier kraanvogels waren te zien én te horen. Ook waren er weer verschillende meldingen van zeearenden die zich regelmatig in dit gebied lieten zien. Een gebied met potentie dat we moeten koesteren!

Op 4 april had Brecht Schaafsma maar liefst 5 gaaien in de tuin. Nu kan één gaai al flink van zich laten horen laat staan vijf op een rij. Er was duidelijk enig meningsverschil tussen de vogels... En daar mocht de hele buurt van meegenieten

Onenigheid tussen een raaf en buizerd

Zou het dan toch wat worden met het ooievaarsnest aan de Badweg te Gorredijk?

Geert v.d. Meer zag op 14 april boven it Ketliker Skar een buizerd die werd aangevallen door een raaf. Even later werd dezelfde raaf aangevallen door een kievit.

Roelof Lageveen spotte zaterdagochtend 4 mei twee ooievaars op de nestpaal aan de Badweg die daar duidelijk aanstalten maakten om een gezinnetje te stichten. Het stik in de omgeving van de ooievaars maar dit nest, wat er al tientallen jaren staat, werd telkens gemeden. Zou het nu dan toch gaan lukken..... Maar helaas opnieuw afgekeurd!

Op 16 april hoorde Tjeerd Geertsma een porseleinhoen bij de houten brug in het Diakonieveld. Door zijn kenmerkend geluid wordt de vogel ook wel “het zweepje” genoemd.

Vervolg van bladzijde 14

lijkt ook erg succesvol te zijn als je kijkt naar het aantal roerdompen wat in de regio van Earnewâld wordt waargenomen. Sovon schat het aantal broedparen aldaar boven de 25 en dat is geweldig. De ruim 30.000 stekjes aangeplant waterriet vallen niet op maar het karakteristieke geluid van de roerdomp des te meer.

Bekendheid in de media

We hebben vanaf onze oprichting in 1980 ook altijd het doel gehad om de ooievaar te promoten en dat is met name in 2023 uitstekend geslaagd. De schrijvende pers weet ons gelukkig altijd goed te vinden en ook radio en tv komen met enige regelmaat langs. Dit allemaal om de bekendheid van de ooievaar te vergroten maar ook vooral om ervoor te zorgen dat iedereen geniet van deze bijzondere vogel. In 2023 heeft het er zelfs de schijn van dat we koninklijke volgers hebben, mogelijk gaat het om HM-koningin Maxima of ZM-koning Willem Alexander of 1 van de prinsessen. Want de schrijver van dit verslag ontving op 26 april een ridderorde en 1 van de argumenten daarvoor was de inzet van de schrijver voor de website en FB-pagina. Wie dit jaar ook een belangrijke bijdrage leverde aan de bekendheid van de ooievaar is natuurlijk de schrijver van het boek De ooievaar, dhr. Kester Freriks. (NB. een column van dhr. Freriks is te lezen op de website van it Eibertshiem) Tot slot, hopen we dat 2024 weer een mooi jaar wordt waarbij een ieder kan genieten van de natuur, van vogels en van de ooievaar in het bijzonder.

H. Folkertsma.

Natuerferiening Bakkefean e.o.

(opgericht in 1951)

Voorzitter	Vacant			
Secretaris	Oene Roelsma Mail: oeneroelsma@hotmail.com	Noardkamp 15	9243KV	Bakkeveen
Penningmeester	Ingrid Arends Mail: penningmeester@natuur-bakkeveen.nl	Nije Buorren 40	9243JR	Bakkeveen
Bestuursleden:	Jouke Bouius Mail: j.boui062@ziggo.nl	Boskleane 23	9243JN	Bakkeveen
	Everard van der Wolfshaar Mail: wolfshaar@hetnet.nl	Nij Drintswei 2	9243SE	Bakkeveen
	Freerk v.d.Wal Mail: frevdwal@gmail.com	Finnekamp 11	9243JR	Bakkeveen
	Agaath Arends Mail: a.arends@xs4all.nl	Bremerweg 16	9248SH	Siegerswoude

Natoer Nijs over mei 2024

Waarom altijd even een kort weerpraatje? Anders dan de mens die een paraplu opzet, festiviteiten uitstelt of aflast en de kachel aan zet, is de natuur aan zichzelf overgeleverd. Betekent dat de activiteiten zoals vogel-trek, opvoeden en nestelen, bloeien en zorgen voor nageslacht gewoon doorgaat. De weersomstandigheden zijn natuurlijk belangrijk en van veel invloed op het natuurlijke proces. Denk aan zware buien en harde wind, waardoor er nesten uit bomen vallen of jongen niet gevoerd kunnen worden. In dat geval is ook kou een punt. De omstandigheden in mei waren vrij wisselend. Soms een stevige onweersbui, maar meestal toch aardig lenteweer. Wat mij opvalt is dat de natuur dit jaar erg vroeg is. Dat is te zien aan terugkeer van onze zangvogels uit Afrika, het nestelen en ook de bloei van veel planten. We kunnen er niet meer omheen of ontkennen. Klimaatverandering is een gegeven.

Het betekent dat veel vogelsoorten nu steeds vroeger moeten broeden. Dat betekent ook dat er voedsel moet zijn in die periode. Denk bijv. eens aan rupsen die ook steeds vroeger verschijnen. Het zou toch een ramp

zijn als de jongen gevoed moeten worden en het stapelvoedsel (rupsen) al aan het verpoppen is. Gelukkig zijn de meeste soorten wel in staat om zich aan te passen. Hieronder de meldingen van de maand mei. Er zijn weer leuke meldingen gedaan:

Waarnemingen:

Vogels:

Tot op heden (27 mei) nog opvallend weinig zwaluwen. Bboerenzwaluwen nog redelijk, maar de huiszwaluw mondjesmaat. Ook weinig gierzwaluwen. Bekend is dat de trek problemen heeft opgeleverd door zware zandstormen, waardoor veel vogels zijn verongelukt. Te denken valt aan onze Afrikagangers en dan vooral zwaluwen. We zullen zien wat er nog komt... Inmiddels zijn de meeste soorten wel gearriveerd. Hieronder enkele opvallende.

Een (mogelijk paartje) grauwe klauwier werd gezien en gefotografeerd door Martin Boomsma in het Oude Bosch gebied. Een soort die de laatste jaren redelijk uitbreidt en ook binnenkort wel vaker zal worden gezien in onze omgeving.

Ook de Bosrietzanger (een zanger met een zeer rijk vocabulaire, die vaak in moerasbosjes verschijnt) is op meerdere plekken gehoord en ook gezien

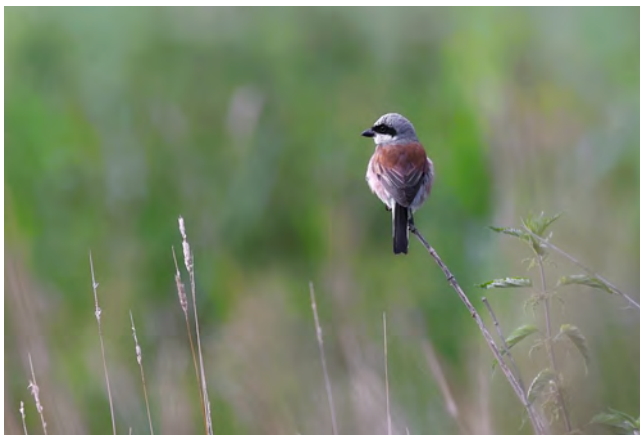
Een melding (twee keer door verschillende personen) in onze omgeving van de slangenarend is opvallend,

maar tegelijkertijd ook wel te verwachten. Een dikke twintig jaar geleden was dit nog een zeer zeldzame soort die slechts enkele malen in ons land werd gezien. Inmiddels verschijnt de soort jaarlijks o.a. op het Fochteloërveen. Verder meldingen van zwarte wouw, rode wouw en visarend. Soms vrij hoog richting noord en oost. Trekkers dus.

De boomvalk blijft nog wat achter. Wel werd er op 14 en 17 mei jl. eentje op de Duurswouderheide gespot, die op libellen jaagde. Graag ontvangen we meer meldingen.

Verder werd een nachtegaal en ook een wielewaal doorgegeven. Niet bekend is of ze langer dan een dag zijn gehoord of gezien. De Spotvogel

(ook een laat terugkerende zomergast) en de kwartel werden, voor zover mij bekend, nog niet gemeld in onze directe omgeving.

Deze drie soorten zijn nogal schaars in onze omgeving.

Dagvlinders: De dagvlinders zijn er wel, maar erg magertjes

De eerste atalanta en kleine vuurvliinder zijn wel weer gezien. Er waren erg weinig oranjetipjes dit voorjaar.

Libellen: Redelijke aantallen. In onze tuinen met vijvers, lijken steeds meer te verschijnen. Dit zijn dan meestal viervlek, glassnijder, platbuik en ook juffers als variabele- en azuurwaterjuffer, watersnuffel en vuurjuffer. Kijk er eens naar. Een foto maken lukt vrij goed.

Nachtvinders: In de tuin zie je overdag wel eens een klein, mooi getekend vlindertje vliegen. Dit is dan een overdag vliegende nachtvliinder... Geen discussie, ik heb dit niet bedacht. Het betreft dan regelmatig het muntvlindertje. Probeer hem eens te vinden...

Planten: Teveel op te noemen. Kijk maar eens op onze website...

Natuurlijk ook veel meldingen van andere insecten, zoals kevers, wilde bijen, zweefvliegen, wantsen, muggen etc. Zie hiervoor de website. Dit is slechts een greep uit de vele waarnemingen van vogels in onze contereinen. Iedereen bedankt voor de meldingen en foto's.

Tip:

De waarnemingen kunnen online worden bekeken op de website: www.natuur-bakkeveen.nl. Kies optie "links" en dan waarnemingen in Bakkeveen. Verder kunt u een kijkje nemen op www.natuurverenigingen-opsterland.nl. Op die site o.a. mededelingen en artikelen van onze vereniging. Meldingen graag weer bij Koert Scholten. Liefst online op: kokoscho@xs4all.nl. Tel nr. 542017.

welkoop

Het adres voor tuin & dier.

We zijn er voor alle doeners. Voor iedereen die er blij van wordt om lekker buiten bezig te zijn. En te zorgen voor alles wat groeit en bloeit, het hele jaar door. Als doener vind je bij ons precies wat je zoekt: een praktisch aanbod en gedegen advies. Van iemand die er echt verstand van heeft. Het hele jaar door en bij elk weertype weet Welkoop wat er nú te doen is in de tuin. We weten hoe je goed voor dieren zorgt. En wat je daarvoor nodig hebt en hoe je dat aanpakt.

Tot snel in de winkel!

welkoop

Weet wat te doen.

Welkoop Jubbega
Gorredijksterweg 54

Verkoop
Aankoop
Taxaties

WAAR JE THUIS BENT
**Makelaardij
GORREDIJK**

Hoofdstraat 6
8401 BZ Gorredijk
0513 - 76 90 55
info@makelaardijgorredijk.nl
www.makelaardijgorredijk.nl

**KEES
& SITA**
kappers
Keesensitakappers.nl

Molenwal 2
8401 CD Gorredijk
tel. 0513-461580

Woensdagavond geopend

LUNCHROOM
"De Gerdykster"
0513-464296
Hoofdstraat 51 - 8401 BW Gorredijk

King of the Field

Acculoze
Plas-dras pompen

- Systeem werkt zonder accu
- Nog hogere opbrengst
- Eenvoudig verplaatsbaar
- Permanent of mobiel systeem

T18-AL
18.000 liter

Nu al een acculoze
Plas-Draspomp voor
excl. BTW **489,-**

T120-ALM
120.000 liter

Bel nu
0513-466003

www.poortmansolar.nl

*Brengt groen
tot leven!*

HOVENIERSBEDRIJF FEITZE DIJKSTRA

- Tuinadvies ■ Tuinontwerp ■ Tuinaanleg
- Tuinonderhoud ■ Boomverzorging ■ Bestrating
- Schuurtjes ■ Vlonders ■ Vijvers

Tolbaas 14 Gorredijk • Tel.: 0513-461277
Mob. 06-29515461 • www.feitzedijkstra.nl

ECHTE SPECIALISTEN

"Bij Visser Plant staat alles in dienst van de allerbeste kwaliteit. Voor mijn financiële zaken verwacht ik hetzelfde. Toen ik overging van een eenmanszaak naar een bv, stond Van der Veen & Kromhout mij van begin tot eind bij. Bij zo'n ingewikkeld proces heb je echte specialisten nodig om kansen te zien en de juiste beslissingen te nemen."

www.kromhout.com

**Van der Veen
& Kromhout**
ACCOUNTANTS & ADVISEURS